

Filipino

Ikaapat na Markahan – Modyul 1:

**Paggawa ng Patalastas at
Usapan Gamit ang Iba't Ibang
Bahagi ng Pananalita**

**Paggamit ng Pangkalahatang
Sanggunian sa Pagtipon ng mga
Datos na Mailangan**

Filipino – Ikaanim na Baitang

Alternative Delivery Mode

Ikaapat na Markahan – Modyul 1:

- **Paggawa ng Patalastas at Usapan Gamit ang Iba't Ibang Bahagi ng Pananalita**
- **Paggamit ng Pangkalahatang Sanggunian sa Pagtipon ng mga Datos na Kailangan**

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtulis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Clarissa V. Sayon, Roselyn C. Roldan	
Editor :	Juliet P. Quezon	
Tagasuri:	Juliet P. Quezon, Emily D. Claro, Edwin Pameroyan Carmel Joy P. Aujero, Jenelyn G. Navajas, Roselyn Roldan Celestino S. Dalumpines, IV, Angela B. Dilag, Antonette Espora	
Tagaguhit:	Ednan Jamandre, Ana Mae P. Aujero	
Tagalapat:	Jerry R. Baguios, Joy P. Nakamura, Jerome B. Reynes	
Mga Tagapamahala:	Ramir B. Uytico	Gladys Amylaine D. Sales
	Nicasio S. Frio	Elena P. Gonzaga
	Donald Genine	Federico P. Pillon, Jr.
	Juliet P. Quezon	Carmel Joy P. Aujero

Inilimbag sa Pilipinas ng Department of Education: Region VI

Office Address: Duran Street, Iloilo City

Telefax: (033) 336-2816 (033) 509-7653

E-mail Address: region6@deped.gov.ph

FILIPINO

**Ikaapat na Markahan – Modyul 1:
Paggawa ng Patalastas at
Usapan Gamit ang Iba’t Ibang
Bahagi ng Pananalita**

**Paggamit ng Pangkalahatang
Sanggunian sa Pagtipon ng
mga Datos na Kailangan**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kamusta mag-aaral? Binabati kita! Nasa ikaaapat na markahan na tayo ngayon.

Sa pang-araw-araw na pakikipagtalastasan, pasulat man o pasalita, gumagamit tayo ng iba't ibang bahagi ng pananalita upang patalasin ang ating kasanayan sa paggawa ng maayos at epektibo na patalastas at usapan: mapa-*tv*, mapa-radyo, maging sa pahayagan, o sa iba't ibang uri ng akdang pampanitikan. Inihanda ang araling ito upang mahasa ang iyong kasanayan.

Pagkatapos ng modyul na ito, inaasahan kang:

- nakagagawa ng patalastas at usapan gamit ang iba't ibang bahagi ng pananalita. **(F6WG-IVb-i-10)**

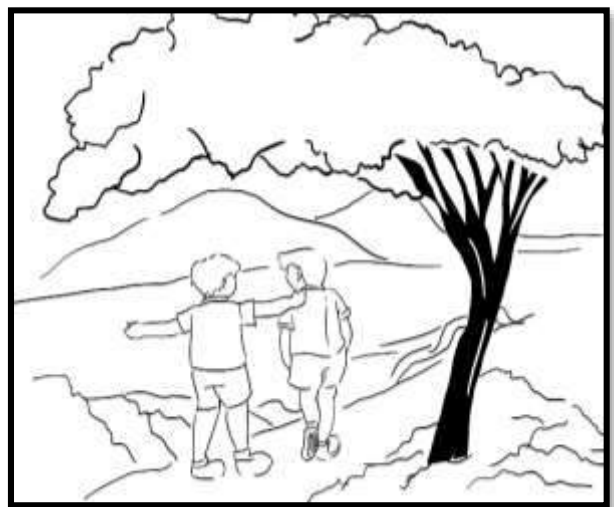
Subukin

Panuto: Batay sa larawan **A** at **B** na makikita mo sa ibaba, gumawa ng usapan at patalastas gamit ang iba't ibang bahagi ng pananalita. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

A. Usapan

B. Patalastas

Aralin 1

Paggawa ng Patalastas at Usapan Gamit ang Iba't Ibang Bahagi ng Pananalita

Bago natin umpisahan ang isa pang bagong aralin, subukin natin ang iyong kaalaman sa mga bahagi ng pananalita.

Kaya mo bang kilalanin kung anong bahagi ng pananalita ang mga salita sa loob ng pangungusap? Sagutin ang sumusunod na gawain.

Balikan

Panuto: Kilalanin kung anong bahagi ng pananalita ang kataga/salitang may salungguhit. Piliin ang iyong sagot sa: pangngalan, panghalip, pandiwa, pang-uri, pang-abay, pang-ukol, pangatnig, at pang-angkop. Isulat sa sagutang papel.

1. Isang malakas na bagyo ang Yolanda.
2. Si Miriam ay bumili ng pasalubong para sa mga kapatid niya.
3. Makinis ang kaniyang pisngi.
4. Darating na ang mga bisita mamaya.
5. Sumasagot si Ian ng kaniyang modyul.

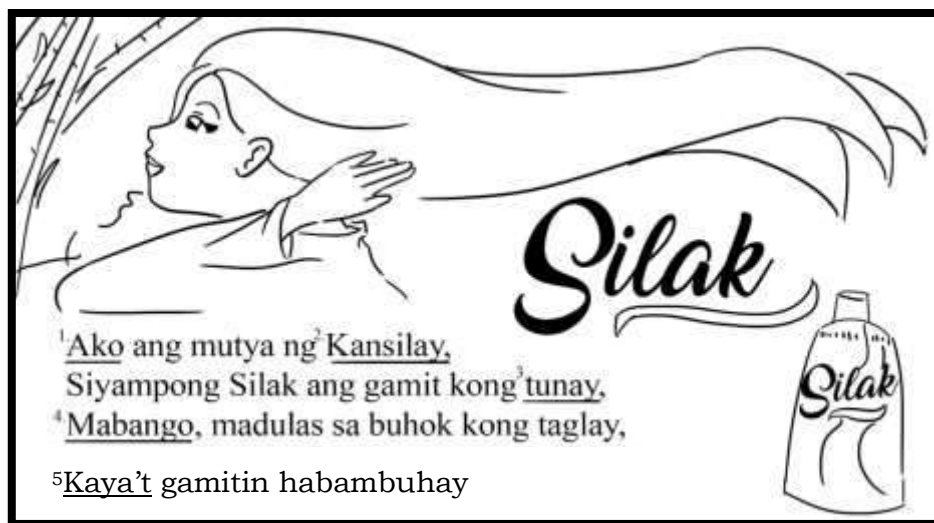
Tuklasin

Ang tao ay may mga pangangailangan upang magkaroon ng isang disenteng buhay at nadadagdagan ito ng sobrang daming ninanais na makamtan maliban sa simpleng pangangailangan.

Dahil hindi maiwasan ang kompetisyon sa pag-akit sa mga mamimili, ang mga negosyante ay may iba't ibang paraan upang hikayatin ang mamimili. Sa radyo, telebisyon, at mga magasin ay maraming mga patalastas upang maging mabali ang kanilang mga paninda o produkto.

Paraan din ito upang mabatid ng mga mamimili ang kanilang maaasahan sa mga bagay o produktong kanilang nais bilhin. Kaya, mahalaga na ang isang patalastas ay madaling maunawaan at nakakaakit sa atensiyon ng mamamayan.

Panuto: Suriin ang sumusunod na patalastas at usapan. Kilalanin kung anong bahagi ng pananalita ang mga salitang may salungguhit. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

Suriin

Ano ang patalastas?

Ang **patalastas** ay isang paraan ng pag-anunsyo ng produkto o serbisyo sa pamamagitan ng iba't ibang anyo ng komunikasyong pangmadla.

Ito ay naglalayong hikayatin ang mga tao na bilhin ang mga bagay o produkto na nais nilang tangkilikin at dito rin nalalaman kung ang mga bagay na ito ay epektibo o de kalidad.

Ang patalastas ay ang pakikipag-ugnay sa mga tao na ginagamitan ng iba't ibang uri ng pananalita.

Halimbawa:

Gusto mo bang kuminis ang iyong kutis?
Gumamit na ng Kamis *lotion*!
Puputi ka na, kikinis pa ang kutis mo!
Mabibili ito sa lahat ng *grocery store*.

Ano naman ang usapan?

Ang **usapan** ay ang komunikasyon na namumutawi sa dalawang tao. Ito rin ay palitan ng linya ng dalawa o higit pang tauhan na nag-uusap.

Halimbawa:

Nina : Magandang umaga po, Ginang Marcel!
Ginang Marcel: Magandang umaga naman, Nina. Saan ka pupunta?
Nina : Maghahatid po ako ng agahan ni tatay sa taniman namin.
Ginang Marcel: O, sige mag-ingat ka sa daan.
Nina : Maraming salamat po! Aalis na po ako.

Ang patalastas at usapan ay gumagamit ng iba't ibang bahagi ng pananalita. Naaalala mo pa ba ang mga ito?

Iba't ibang bahagi ng Pananalita

1. **Pangngalan** – Ito ay salitang tumutukoy sa ngalan ng tao, bagay, pook o lugar, hayop, o pangyayari.

Halimbawa: Arturo, Adidas, Silay City, bata, Pasko, gusali

2. **Panghalip** – Ito ay bahagi ng pananalita na pamalit o panghalili sa pangngalan o kapuwa panghalip upang mabawasan ang paulit-ulit na pagbanggit nito.

Halimbawa: ako, ito, siya, ayan, sila, ayon, tayo, kami

3. **Pandiwa** – Ito ay bahagi ng pananalita na nagsasaad ng kilos o galaw.

Halimbawa: sayaw, lakad, takbo, laba

4. **Pangatnig** – Ito ay mga salita, lipon ng mga salita o kataga na ginagamit sa pag-ugnay ng isang salita sa kapuwa salita, ng isang parirala sa kapuwa parirala, o ng isang pangungusap sa kapuwa pangungusap.

Halimbawa: ngunit, kung, kasi, subalit, o, para

5. **Pang-ukol** – Ito ay bahagi ng pananalitang nag-uugnay sa pangngalan, panghalip, pandiwa, at pang-abay sa pinag-uukulan ng kilos, gawa, ari, balak, o layon.

Halimbawa: ukol sa/kay, ng, laban sa/kay, para sa/kay

6. **Pang – angkop** – Ito ay mga katagang nag-uugnay sa magkakasunod na salita sa pangungusap upang maging madulas o magaan ang pagbigkas ng mga ito. Ginagamit din ito upang pag-ugnayin ang mga panuring at ang mga salitang binibigyang-turing nito.

Halimbawa: na, ng, at g

7. **Pang-uri** – Ito ay isang bahagi ng pananalita na nagbibigay-turing sa isang pangngalan, o panghalip, karaniwang sinasalarawan nito o ginagawang mas partikular.

Halimbawa: maganda, mahaba, hugis puso, berde

8. **Pang-abay** – Ito ay bahagi ng pananalitang nagbibigay-turing sa pandiwa, pang-uri, o kapuwa pang-abay.

Halimbawa: taimtim, bukas, sa paaralan, kaunti

Pagyamanin

Gawain 1

Panuto: Basahin at unawain ang usapan. Tukuyin kung anong bahagi ng pananalita ang salitang may salungguhit. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Letty : Uy, ¹Ben! Kumusta ka na? Bakit hindi ka na pumapasok sa klase?

Mario : May problema ²ka ba? May maitutulong ba kami sa 'yo?

Ben : ³Tinutulongan ko kasi ang nanay ko sa pagtitinda ng gulay ⁴sa bayan.

Letty : O sige, aasahan namin na papasok ka na ⁵bukas at tutulungan ka naming magpaliwanag kay Gng. Cortes kung bakit ka lumiban sa klase.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Gawain 2

Panuto: Basahin at unawain ang patalastas. Kilalanin kung anong bahagi ng pananalita ang mga salitang may salungguhit. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

NANGANGAILANGAN!!!

⁶KASAMBAHAY NA BABAE

Gulang: 22-30

Pinag-aralan: Tapos ng ⁷Sekundarya

Makipagkita ⁸kay:

⁹Bb. Clarissa Sayon

Blk. 40, Lot 1, Carmel Subdivision

Brgy. 59, Lungsod Silay, Negros Occidental

¹⁰Tumawag sa Telepono 0998-089-9041

6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Gawain 3

Panuto: Salungguhitan ang salita sa sumusunod na patalastas at usapan ayon sa hinihinging bahagi ng pananalita sa bawat bilang. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Pangngalan	1. Maging sikat sa barkada! Isuot, Kamisetang Piña.
Pang-uri	2. Matibay at malambot sa paa ang sapatos ko.
Pang-abay	3. Ang sabong Sinag ay tunay na pampaputi.
Pangatnig	4. Malambot at matibay na, magaan pa sa bulsa!
Pang-ukol	5. Para sa lahat ang lasa Sorbetes-Pinoy malasa talaga!

Panghalip
Pandiwa
Pang-angkop
Pangngalan
Pang-uri

6. Ako ang mutya ng Pasig.
7. Umiinom ako ng gatas tuwing umaga.
8. Ang tibay, sariling atin
9. Masarap kainin ang mainit na saging.
10. Maganda ako.

Isaisip

Ano ang dapat isaisip sa paggawa ng mga patalastas at usapan?

Kailangan natin ang iba't ibang bahagi ng pananalita sa paggawa ng patalastas at usapan.

Ang **patalastas** ay isang uri o anyo ng komunikasyon o pakikipagtalastasan para sa pagmemerkado o pagbebenta upang mahikayat o mahimok ang madla na magpatuloy o gumawa ng ilang bagong kilos. Sa pinakakaraniwan, ang inadhikang resulta ay ang maimpluwensiyahan ang ugali ng mamimili alinsunod sa isang alok na kalakal o produkto.

Ang **usapan** ay komunikasyon na namumutawi sa dalawang tao; pagpapalitan ng ideya ng isang tao sa kaniyang kausap; maaaring tumukoy sa tipan, diyalogo, talakayan, o kuwentuhan.

Isagawa

Panuto: Gumuhit at gumawa ng isang patalastas at usapan gamit ang iba't ibang bahagi ng pananalita. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

A. Patalastas tungkol sa pinuntahang lugar na di-malilimutan

B. Usapan ng ina at anak

Tayahin

Panuto: Gumawa ng isang patalastas at isang usapan gamit ang iba't ibang bahagi ng pananalita batay sa pinili mong produkto at paksa at sa rubrik sa ibaba. Gawin ang sagot sa iyong sagutang papel.

Rubrik sa paggawa ng patalastas

Pamantayan	5	4	3	2	1
1. Nahihikayat at kaagad na nakakuha ng atensyon ang patalastas.					
2. Maikli ngunit malinaw ang pagkakalahad ng mensahe.					
3. Mahusay, praktikal at kaakit-akit ang patalastas.					
4. Matapat nitong nailahad ang mga benipisyo ng patalastas.					
5. Sa kabuoan, mahusay na nakapaglahad ng impormasyon.					

Rubrik sa paggawa ng usapan

PAMANTAYAN	NAPAKAHUSAY 5	MAHUSAY 4	KATAMTAMAN 3	KAILANGAN NG PAGSASANAY 2-1
Paggawa ng usapan (Kalidad ng paggawa o angkop na usapan)				
Nilalaman ng usapan				
Anyo ng usapang ginawa				
Dating / Hikayat sa mambabasa				
Daloy ng buong usapan				

Karagdagang Gawain

Panuto: Gumawa ng isang patalastas at isang usapan gamit ang iba't ibang uri ng pananalita batay sa rubrik na ibinigay sa Tayahin. Pumili ng produkto/paksa sa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Produkto: 1. *cellphone*
 2. *ice cream*
 3. *pabango*
 4. *sapatos*

Paksang pag-uusapan:

1. pagpapalano ng pagbakasyon ng isang pamilya
2. paghahain sa pananghalian
3. pag-aasikaso sa isang alagang hayop
4. paghahalaman

Alamin

Magandang araw!

Ngayong panahon ng pandemya, isang libangan na kapaki-pakinabang ay ang pagkalap ng mahahalagang mga impormasyon na iyong makukuha sa pagbasa ng iba't ibang pangkalahatang sanggunian.

Sadyang mahalaga sa atin ang paggamit ng mga sanggunian sa pagtipon ng mga kaalaman na ating kailangan.

Isa sa una mong maaring sangguniin upang makakuha ng mga pangunahing impormasyon tungkol sa iyong paksa ay ang pangkalahatang sanggunian tulad ng mga sumusunod: diksyunaryo, *encyclopedia*, *Atlas*, *Almanac*, at *internet*. Bukod sa mga datos na makukuha mula rito, maaari ring gamitin ang mga ito upang malaman kung anong materyales pa ang puwede mong mapagkukunan ng mga kaalaman para sa iyong sinasaliksik.

Maliban sa mga datos na makukuha natin dito, magagamit din natin ito upang malaman kung saan pa tayo maaaring makakuha ng iba pang kaalaman tungkol sa paksang nais nating matutuhan.

Pagtatapos mo ng modyul na ito, inaasahan kang:

- nagagamit ang pangkalahatang sanggunian sa pagtitipon ng mga datos na kailangan. **(F6EP-Ivg-6)**

Subukin

Panuto: Tukuyin kung anong uri ng pangkalahatang sanggunian ang gagamitin sa pagkuha ng sumusunod na mga datos o impormasyon. Piliin ang sagot sa loob ng kahon at isulat ang titik lamang sa sagutang papel.

A. *almanac* B. *atlas* C. diksyonaryo D. *encyclopedia*

1. kahulugan ng isang salita
2. lawak nga bansang Amerika
3. mga bahagi ng teleskopyo
4. taong pinakamabilis tumakbo sa buong mundo
5. tamang pagpapantig ng isang salita
6. mapa ng kontinenteng Asya
7. siyentipikong nakadiskubre ng telepono
8. topograpiya ng bansang Hapon
9. tamang bigkas ng isang salita
10. pinakamalakas na lindol na tumama sa taong 2020

Aralin

2

Nagagamit ang Pangkalahatang Sanggunian sa Pagtipon ng mga Datos na Kailangan

Balikan

Panuto: Tingnan nang mabuti ang pahina ng diksyonaryong ito. Isulat kung anong bahagi ng pananalita ang sumusunod na mga salita. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. gulang
2. guro
3. gusto
4. gutom
5. guyam

gulang, png. – edad, taon, tanda, kahinugan	gupit, png. – pagputol sa
gulat, png. – gitla, gulantang, takot, sindak	buhok, papel, damit, atbp.
gulo, png. – gusot, ligalig, gimbal, bagabag	guro, png. – maestro, titser,
gulong, png. – ikot, inog, ikit	tagapagturo, propesor
gumon, pu. – babad, lublob, pagkasugapa	gusto, pd. – nais, ibig, hangad
gunita, png. – alaala, memorya, salamisim	gutom, pu. – hayok
gupiling, pd. – idlip, himlay, pahinga	guyam, png. – langgam, hantik

Tuklasin

Panuto: Suriin at basahin nang mabuti ang pahinang ito ng *encyclopedia*. Magtala ng limang (5) datos tungkol sa kompyuter batay dito. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Kompyuter

Ang isang kompyuter ay isang pangkalahatang paggamit na kasangkapan na maaaring iprograma upang magsagawa ng isang may hangganang hanay ng mga operasyong aritmetiko o lohikal. Dahil ang isang sunod-sunod na mga operasyon ay maaaring handang mabago, ang kompyuter ay makalulutas ng higit sa isang uri ng problema. Sa konbensiyon, ang isang kompyuter ay binubuo ng hindi bababa sa isang elementong nagpoproseso na tipikal ay isang *Central Processing Unit* (CPU) at isang anyo ng memorya. Ang CPU ay naglalaman ng mga operasyong aritmetiko at lohikal at *control unit* (CU) na kumukuha ng mga instruksiyon sa memorya at nagsasalin at nagsasagawa ng mga ito na tumatawag sa *Arithmetic Logic Unit* (ALU) kung kinakailangan. Ang unang elektronikong *digital* na mga kompyuter ay pinaunlad sa pagitan ng 1940 at 1945 sa United Kingdom at Estados Unidos.

Ang mga sukat nito ay orihinal na kasinlaki ng isang malaking kuwarta at kumokonsumo ng labis na elektrisidad gaya ng ilang mga daan-daang modernong *personal* na kompyuter (mga PC). Sa panahong ito, ang mga mekanikal na analogong kompyuter ay ginagamit para sa mga aplikasyong pang-militar. Ang mga modernong kompyuter na nakabatay sa mga *integrated circuit* ay milyon hanggang bilyong mas may kakayahan sa mga sinaunang kompyuter at umookupa ng isang praksyon ng espasyong kailangan ng mga ito. Ang mga simpleng kompyuter ay sapat na maliit upang magkasya sa mga *mobile device* at ang mga *mobile computer* ay maaaring paandarin ng isang maliit na baterya. Ang mga personal na kompyuter sa iba't ibang mga anyo nito ay mga bahagi o kaugnay ng Panahon ng Impormasyon at ito ang mga naiisip ng mga tao na tinatawag na “kompyuter”.

Gayunpaman, ang mga *embedded computer* na matatagpuan sa maraming mga kasangkapan mula sa mga *mp3 player* hanggang sa mga sasakyang panghimpapawid na pandigma at mula sa mga laruan hanggang sa mga industriyal na *robot* ang pinakamarami. Karaniwang nagagamit na rin ang mga modernong kompyuter sa pagnenegosyo, pagpapaganda ng larawan, paglikha ng musiko, at pakikipag-ugnayan. Ang agham pangkompyuter ang disiplina na nag-aaral ng teorya, disenyo, at paglalapat ng mga kompyuter.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Suriin

Sa ating pananaliksik, kailangan natin ang mga sanggunian sa pagkalap ng mga datos.

Ano-ano ang mga pangkalahatang sanggunian na maaari nating kunan ng mga mahahalagang datos?

Pag-aralan ang sumusunod na pangkalahatang sanggunian:

- a. **Almanac.** Ito ay naglalaman ng mga mahahalagang impormasyon at pangyayari na naganap sa isang tiyak na taon sa buong mundo.
- b. **Atlas.** Ito ay naglalaman ng mga impormasyong pangheograpiya ng iba't ibang bansa at kontinente sa mundo.
- c. **Diksyonaryo.** Ito ay naglalaman ng kahulugan, bigkas, baybay, pagpapantig at kung anong bahagi ng pananalita ang isang salita.
- d. **Encyclopedia.** Ito ay naglalaman ng mga datos sa lahat ng sangay ng karunungan at ito ay nakaayos nang paalpabeto.
- e. **Internet.** Isang teknolohiyang maaaring pagkunan ng maraming kaalaman sa tulong ng kompyuter at mga *high tech* na telepono.

Pagyamanin

Gawain 1

Panuto: Gamit ang pahina ng isang atlas sa ibaba, magtala ng limang (5) datos o impormasyon tungkol sa bansang Pilipinas gamit ang mga gabay na salita. Isulat ang sagot sa sagutang papel

Atlas of the Philippines

Tagalog

Pilipinas – Republika ng Pilipinas

Isang kapuluang bansa ang Republika ng Pilipinas. Mayroon itong higit kumulang 7,641 na mga pulo. Matatagpuan ito sa rehiyong tropikal ng kanlurang bahagi ng Karagatang Pasipiko at 100 kilometro ang layo nito sa kontinente ng Asya. Napapaligiran ng mga anyong lupa ang bansa tulad ng bulkan, bundok, kapatagan, burol, lambak, talampas, bulubundukin, pulo, yungib, at tangway. May mga anyong tubig din nakapaligid dito tulad ng karagatan, dagat, look, lawa, ilog, talon, at iba pa.

Bikolano: Filipinas

Cebuano: Pilipinas

Hiligaynon (Ilonggo): Pilipinas

Ilokano: Pilipinas

Kapampangan: Pilipinas

Pangasinan: Pilipinas

Waray-Waray: Pilipinas

Zamboangueño: Filipinas

Arabic: **فلبين** – **الفلين نشيد**

Baybayin Tagalog:

Mandarin Chinese: **菲律宾** / **菲律賓** – 菲

律宾共和国

Republika kan Filipinas

Republika sa Pilipinas

Republika sang Pilipinas

Republika iti Pilipinas

Republika ning Pilipinas

Ripublika na Pilipinas

Republika han Pilipinas

El Republica de Filipinas

(*Filibīn – Al-Jumhūriyyah al-Filibīn*)

(Pilipinas-Republika ng Pilipinas)

(*Fēilǔbīn – Fēilǔbīn Gònghéguó*)

Short name

Philippines

Official name

Republic of the Philippines

Status

Republic since 1898

Location

Souteast Asia

Capital

Manila (Maynila)

Population

108, 771,978 inhabitants

Area

300,000 km₂

Major languages

Filipino (variant of Tagalog) and English (both official), Spanish; with other

Major religions

Philippine languages as regional languages
Roman Catholicism, Protestantism, Aglipayan, Iglesia ni Cristo, Islam, Buddhism, and Philippine traditional religions

Mga Gabay na Salita:

1. lawak
2. lokasyon
3. distansya mula sa kontinente ng Asya
4. anyong lupa
5. anyong tubig

Gawain 2

Panuto: Makikita sa isang pahina ng *almanac* ang mga datos o impormasyon tungkol kay Manny Pacquiao. Isulat sa sagutang papel ang iyong mga sagot sa tanong sa ibaba.

Manny Pacquiao

Bantog na Boksingero

<i>Junior Flyweight</i> sa edad na 16 Enero 22, 1995
Unang <i>major title</i> nang mapatumba si Chatchai Sasaku ng Thailand Disyembre 4, 1998
Unang laban sa Amerika, napatumba si Lehlo Ledwaba. Nakamit ang <i>International Boxing Federation (IBF) junior featherweight title</i> . Hunyo 23, 2001

Kasunod ng apat na matagumpay na depensa, napatumba si Marco Antonio Barrera ng Mixeco. Naging <i>The Ring Magazine Featherweight Champion</i> . Nobyembre 15, 2003
Lumipas ang maraming taon, napasubo sa sunod-sunod na laban, nanalo ng <i>World Boxing Association (WBA) at IBF Featherweight title</i> .
Umangat sa boksing sa tulong ng kanyang Amerikanong tagasanay na si Freddie Roach
Naging <i>Boxing Writers Association of America</i> at <i>The Ring's Fighter's</i> noong 2006 at 2008
Natalo niya ang kilalang Amerikanong boksingero na Si Oscar Dela Hoya sa Las Vegas Disyembre 6, 2008
Tinaguriang <i>Pound for Pound, World's Finest Boxer</i>
Nanalo ng <i>The Ring's Junior Welterweight Champion</i> nang maitumba si Ricky Hatton ng England Mayo 2, 2009
Nadagdagan ang kanyang <i>championship belt</i> sa rekord na <i>Seventh Weight class</i> nang matalo niya si Miguel Cotto ng Puerto Rico Nobyembre 14, 2009
Natalo niya si Ghanaian boxer Joshua Clottey Marso 13, 2010
Natalo niya ang <i>WBC Super Welterweight Champion</i> na si Antonio Margarito Nobyembre 13, 2010
Nagkaroon ng 15 panalo na nagtapos noong Hunyo 2012 nang matalo ang kanyang <i>WBO Welterweight title</i> laban kay Timothy Bradley
Natalo din siya kay Juan Manuel Marquez Disyembre 2012
Naibalik niya ang WBO Welterweight belt noong natalo niya si Bradley Abril 2014
Natalo niya si Keith Turman at naibalik ang kanyang <i>WBA Super Welterweight Belt</i> Hunyo 20, 2019
Sa edad na 40, siya ang pinakamatandang <i>Welterweight Champion</i> sa kasaysayan ng boksing.

Mga tanong:

1. Sino si Manny Pacquiao?
2. Sa anong edad niya nakamit ang *Junior Flyweight*?
3. Sino ang kaniyang Amerikanong tagasanay?
4. Sino ang kilalang Amerikanong boksingero ang natalo niya sa Las Vegas?
5. Kailan naibalik ang kaniyang *WBA Super Welterweight Belt*?

Gawain 3

Panuto: Gamitin ang isang pahina ng diksyonaryong ito. Ibigay ang kahulugan ng sumusunod na mga salita at isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Palatandaan, pang	-batayang pagkakakilanlan ng anuman
Palatanong, pnr.	-mahilig magtanong
Palatimpo, pnr.	-nakaupo nang patingkayad
Palatitikan, png	-palabaybayan
Palatok, png	-ginataang kamote
Palatuhak, png	-bunton ng bigas na hanggang baywang
Palatuhat, png	-mga piraso ng kahoy sa habihan na pinag-uunatan ng mga sinulid, at itinutulak at hinahatak ng tagagabi sa pagbuo ng tela.
Palatunugan, png.	-pag-aaral at pag-uuri sa iba't ibang makahulugang tunog na ginagamit sa pagsasalita.
Palaw, png	-pulo
Palawakyaw, pnr	-may ugaling gumamit ng mapanlait na salita
Palawan, png	Isang probinsya na matatagpuan sa Rehiyon IV-B ng MIMAROPA (Mindora, Marinduque, Romblon, Palawan)

Mga salitang bibigyan ng kahulugan:

1. palatimpo - _____
2. palatok - _____
3. palatunugan - _____
4. palaw - _____
5. Palawan - _____

Isaisip

Siguradong alam mo na ang apat na pangkalahatang sanggunian at kung alin ang iyong gagamitin sa pagsaliksik ng mga datos o impormasyon na kailangan mo. Ito ay tinatawag sa Ingles na *general references*.

Ang apat na pangkalahatang sanggunian na ginamit natin sa ating mga gawain upang makatipon ng mga mahalagang datos o impormasyon sa isang paksa na nais nating pag-aralan ay ang *almanac*, atlas, diksyonaryo, at *encyclopedia*.

Isagawa

Panuto: Gamit ang isang pahina ng atlas na makikita mo sa larawan, magbigay ng limang datos tungkol sa bansang Hapon. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Hapon

日本国

Nihon-koku/Nippon-koku

Pununglunsod (at pinakamalaking lungsod)	Tokyo 35°41'N 139°46'E
Opisyal na wika	Wala
Kinikilalang pampook na wika	Aynu itak, Wikang Ryukyuan, Silangang Hapones, Kanlurang Hapones, at iba pang Diyalektong Hapones
Pambansang Wika	Hapones
Pangkat-lahi	98.5% Hapones, 0.5% Koreano, 0.4% Tsino, 0.6% iba pa
Pangalang-turing	Hapones
Pamahalaan	Unitaryong parlamentaryong demokrasya at monarkiyang konstitusyonal
Emperador	Naruhito
Punong Ministro	Shinzo Abe
Batasan	Diet
Mataas na Kapulungan	Kapulungan ng mga Konseho
Mababang Kapulungan	Kapulungan ng mga Kinatawan
Pagkakatatag	
Pambansang Araw ng Pagkakatatag	Pebrero 660 BC
Panunumbalik ng Panahong Meiji	29 Nobyembre 1890
Kasalukuyang Saligang Batas	3 Mayo 1947
Kasunduan sa San Francisco	28 Abril 1952
Lawak	
Kabuuan	377,944 km ² 145,925 sq mi
Katubigan (5)	0.8
Santauhan	
Pagtataya ng 2011	127,799,000
Lahatambalang ng 2010	128,056,026
Kakapalan	337.1/km ² 873.1/sq mi
KGK (KLP)	Pagtataya ng 2011
Kabuoan	\$4.440 trilyon

Bawat ulo	\$34,739
Gini	37.6 (2008)
TKT (2011)	▲ 0.901 (napakataas) (<u>Ika-12</u>)
Pananalapi	<u>Yen</u> (¥) / <i>En</i> (円 or 圓) (<u>JPY</u>)
Pook ng oras	JST (TPO+9)
Tag-araw (DST)	Hindi ginagamit (TPO+9)
Anyo ng Taburaw	yyyy-mm-dd yyyy年m月d日 <u>Era</u> yy年m月d日 (<u>CE</u> -1988)
Nagmamaneho sa	kaliwa
Internet TLD	.jp
Kodigong pantawag	81

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tayahin

Panuto: Gamitin ang pahinang ito ng isang *encyclopedia*. Magbigay ng limang datos tungkol sa bulaklak na gumamela. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Klasipikasyong Pang-agham	
<i>Kingdom</i>	<i>Plantae</i>
<i>Clade</i>	<i>Tracheophytes</i>
<i>Clade</i>	<i>Angiosperms</i>
<i>Clade</i>	<i>Eudicots</i>
<i>Clade</i>	<i>Rosids</i>
<i>Order</i>	<i>Malvales</i>
<i>Family</i>	<i>Malvaceae</i>
<i>Tribe</i>	<i>Hibisceae</i>
<i>Genus</i>	<i>Hibiscus</i>
Mga Uri	Mahigit sa 200 mga uri

Ang gumamela, hibisko, o mababaw, may pangalang pang-agham na *Hibiscus* (Ingles: *rosemallow*; Kastila: *flor de Jamaica*) ay isang uri ng mga halamang may mga kasaping uri na kalimitang itinatangi dahil sa kanilang kapansin-pansing mga bulaklak. Tinatawag din silang bulaklak ng *Hamayka*. Kabilang sa malaking saring ito ang mga nasa 200-220 mga uri ng halamang namumulaklak sa loob ng pamilyang *Malvaceae*, na katutubo sa maligamgam, hindi gaanong kalamigan o hindi kainitan, subtropiekal, at tropiekal na mga rehiyon sa buong mundo.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Karagdagang Gawain

Panuto: Makikita mo rito ang isang pahina ng *almanac*. Ano-anong mga impormasyon ang iyong malilikom tungkol kay Kobe Bryant? Magbigay ng lima (5). Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Kobe Bryant

Si Kobe Bryant noong 2015

Personal Information	
Born	23 Agosto 1978 Philadelphia, Pennsylvania
Died	26 Enero 2020 (edad 42) Calabasas, California
Nationality	Amerikano
Listed height	6 ft 6 in (1.98 m)
Listed weight	212 lb (96 kg)
Career Information	
High School	Lower Merion (Ardmore, Pennsylvania)
NBA draft	1996/Round: 1/Pick: ika-13 overall
Selected by the Charlotte Hornets	
Playing career	1996-2016
Position	Shooting guard
Number	8,24
Career History	
1996-2016	Los Angeles Lakers
Career Highlights and Awards	
5X NBA Champion	200-2002, 2009, 2010
2X NBA Finals MVP	2009, 2010
NBA Most Valuable Player	2007
18X NBA All-Star	1998, 2000-2016
4X NBA All-Star Game MVP	2002, 2007, 2009, 2011

<i>11X All-NBA First Team</i>	<i>2001-2003, 2005-2012</i>
<i>2X All-NBA Second Team</i>	<i>1999, 2000</i>
<i>2X All-NBA Third Team</i>	<i>1998, 2004</i>
<i>9X NBA All-Defensive First Team</i>	<i>1999, 2002, 2003, 2005-2010</i>
<i>3X NBA All-Defensive Second Team</i>	<i>2000,2001, 2011</i>
<i>2X NBA Scoring Champion</i>	<i>2005, 2006</i>
<i>NBA Slam Dunk Contest Champion</i>	<i>1997</i>
<i>NBA All-Rookie Second Team</i>	<i>1996</i>
<i>Naismith Prep Player of the Year</i>	<i>1996</i>
<i>Nos. 8 & 24 retired by Los Angeles Lakers</i>	
<i>Career Statistics</i>	
<i>Points</i>	<i>33, 643 (25.0 ppg)</i>
<i>Rebounds</i>	<i>7,047 (5.2 rpg)</i>
<i>Assists</i>	<i>6,306 (4.7 apg)</i>
<i>Stats at Basketball-Reference.com</i>	
<i>Olympic Games</i>	
<i>Ginto</i>	<i>2008 Beijing Team</i>
<i>Ginto</i>	<i>2012 London Team</i>
<i>FIBA Americas Championship</i>	
<i>Ginto</i>	<i>2007 Las Vegas Team</i>

Susi sa Pagwawasto

1. Aralin 1

Subukin

Ang guro ang magwawasto

Balikan

1. Pang-angkop
2. Pang-ukol
3. Pang-uri
4. Pang-abay
5. Pandiwa

Tuklasin

1. Panghalip
2. Pang-abay
3. Pangngalan
4. Panghalip
5. Pangatnig
6. ka-Panghalip
7. Naligo-Pandiwa
8. sa sapa-Pang-abay
9. bayabas-Pangngalan
10. Namitas-Pandiwa

Pagymamanin

Gawain 1

1. Pangngalan
2. Panghalip
3. Pandiwa
4. Pang-abay
5. Pang-abay

Gawain 2

6. Pangngalan
7. Pangngalan
8. Pang-ukol
9. Pangngalan
10. Pandiwa

Gawain 3

1. Kamisitanang Pina-Pangngalan
2. Ako-Panghalip
3. Uminom-Pandiwa
4. Matibay at malambot-Pang-uri
5. tunay-Pang-abay
6. at-Pangatinig
7. Para sa-Pang-ukol
8. ng-Pang-angkop
9. saging-Pangngalan
10. Maganda-Pang-uri

Isagawa

Ang guro ang magwawasto

Tayahin

Ang guro ang magwawasto

Karagdagang Gawain

Ang guro ang magwawasto

3.Ang bansang Hapon ay ang ikatlong pinakamalaking ekonomiya sa buong mundo noong 2012.

4.Tokyo ang pununglunsod ng Hapon.

5.May lawak ang bansang Hapon ng
377,944 km²

Tayahin:

1.Ang gumamela ay may pangalang pang-
agham na Hibiscus.

2.Mayroong 200-220 mga uri ang gumamela.

3.Ang gumamela ay tinatawag na bulaklak ng
Hamayka.

4.Ang gumamela ay nagmula sa Kingdom ng
Plantae.

5.Tumutubo ang gumamela sa maligamgam
at hindi gaanong kalamigan o hindi kainitan.

Karagdagang Gawain:

Guro ang magwawasto.

Sanggunian

Atlas of the Philippines. (2020, June 13). In Wikimedia.

https://commons.wikimedia.org/wiki/Atlas_of_the_Philippines

Collins, N. (n.d.). Manny Pacquiao, Filipino boxer and politician, Britannica.

www.britannica.com/biography/MannyPacquiao

Gumamela. (2019, Pebrero 4). In Wikipedia.

<https://tl.wikipedia.org/wiki/Gumamela>

Hapon. (2021, Pebrero 19). In Wikipedia.

<https://tl.wikipedia.org/wiki/Hapon>

Kobe Bryant. (2020, Hunyo 24). In Wikipedia.

https://tl.wikipedia.org/wiki/Kobe_Bryant

Kompyuter. (2020, Hunyo 14). In Wikipedia.

<https://tl.wikipedia.org/wiki/kompyuter>

Lydia B. Liwanag, L. B. PhD. (2011). **Landas sa Wika 6**, EduResources Publishing, Inc., pahina 129, 131, 154-158, 161, 167

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

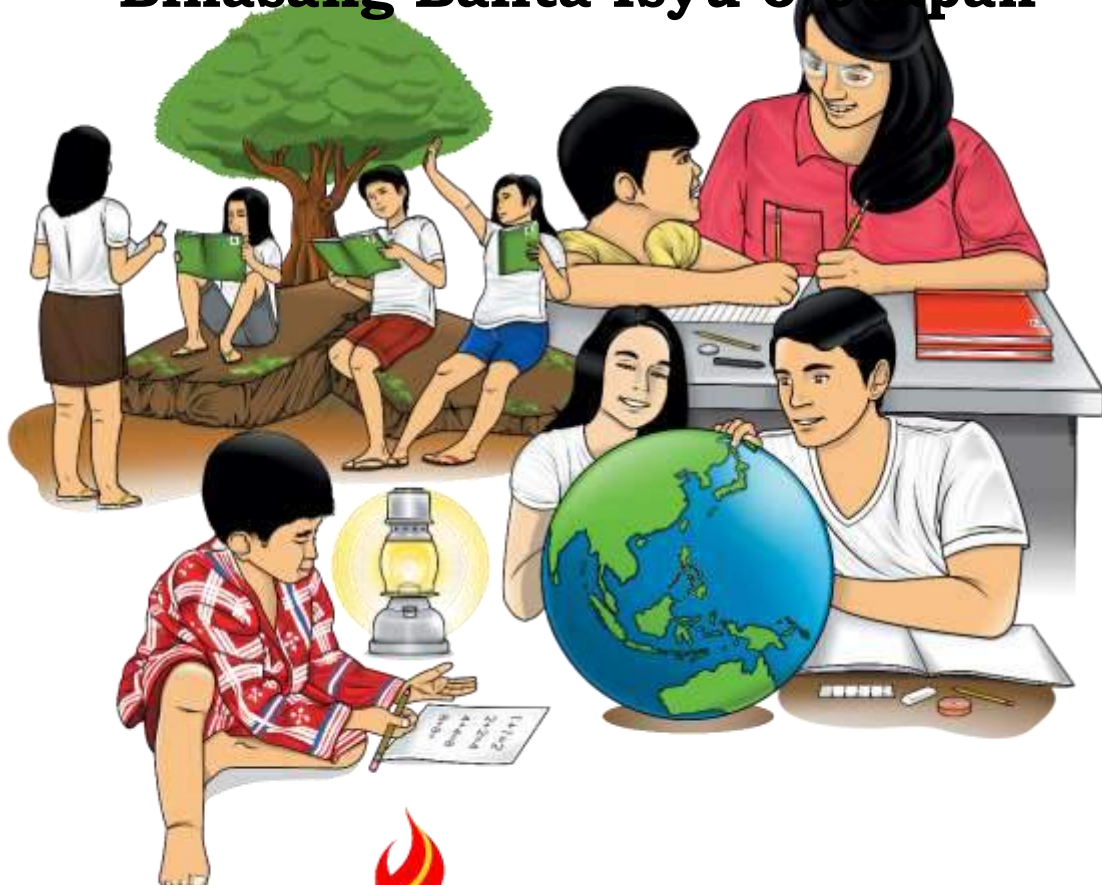
Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

**Ikaapat na Markahan – Modyul 2:
Pagpapangkat ng mga Magkakaugnay**

**Pagpapahayag ng Sariling Opinyon o
Reaksiyon sa Isang Napakingan/
Binasang Balita Isyu o Ugnapan**

Filipino – Ikaanim na Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikaapat na Markahan – Modyul 2:

- **Pagpapangkat ng mga Salitang Magkakaugnay**
- **Pagpapahayag ng Sariling Opinyon o Reaksiyon sa Isang Napakinggan/Binasang Balita Isyu o Usapan**

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Agnes G. Belmonte, Suzette P. Calsa

Editor: Juliet P. Quezon

Tagasuri: Juliet P. Quezon, Emily D. Claro, Edwin Pameroyan, Carmel Joy P. Aujero, Jenelyn G. Navajas, Roselyn Roldan, Celestino S. Dalumpines IV, Angela B. Dilag, Antonette Espora

Tagaguhit:

Tagalapat: Jerry R. Baguios, Joy P. Nakamura, Analyn J. Madera

Mga Tagapamahala: Ramir B. Uytico, Gladys Amylaine D. Sales, Nicasio S. Frio, Elena P. Gonzaga, Federico P. Pillon, Jr. Juliet P. Quezon, Carmel Joy P. Aujero

Inilimbag sa Pilipinas ng Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon VI

Office Address: Duran Street, Iloilo City

Telefax: (033) 336-2816 (033) 509-7653

E-mail Address: region6@deped.gov.ph

FILIPINO

Ikaapat na Markahan – Modyul 2:

Pagpapangkat ng mga Salitang

Magkakaugnay

Pagpapahayag ng Sariling Opinyon o

Reaksiyon sa Isang Napakinggan/

Binasang Balita Isyu o Usapan

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kamusta ka?

Narinig niyo na ba ang awiting pinamamagatang “Magkaugnay” ni Joey Ayala?

Ayon sa awit, lupa, laot, langit ay magkaugnay.

Hayop, halaman, tao ay magkaugnay.

Ang lahat ng bagay ay magkaugnay.

Magkaugnay tayong lahat.

Maraming bagay sa mundo ang magkakaugnay, ganoon din sa mga salita. Maaaring magkakaugnay ang mga ito ayon sa gamit, lokasyon, at bahagi. Inihanda ang modyul na ito para tulungan kang mapaunlad ang iyong kasanayan sa pagkilala ng mga salitang magkakaugnay. Inihanda ito ayon sa kakayanan mo.

Sa pagtatapos mo ng araling ito, inaasahang: napapangkat mo ang mga salitang magkakaugnay (**F6PT-IVb-j-14**).

Subukin

Panuto: Pagtambalin ang mga salita sa **Hanay A** sa mga salitang kaugnay sa **Hanay B**. Isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

Hanay A

- ____ 1. araw
- ____ 2. palay
- ____ 3. buhangin
- ____ 4. pulis
- ____ 5. tindera
- ____ 6. lapis
- ____ 7. kutsara
- ____ 8. nanay
- ____ 9. dagat
- ____ 10. sasakyan

Hanay B

- a. papel
- b. tinidor
- c. palengke
- d. garahe
- e. presinto
- f. tatay
- g. taniman
- h. gabi
- i. mesa
- j. dalampasigan
- k. barko

Aralin 1

Pagpapangkat ng mga Salitang Magkakaugnay

Mas madali nating maunawaan ang mga bagay kung naintindihan natin ang kanilang ugnayan.

Bago tayo magpatuloy sa ating bagong aralin. Sagutin mo muna ang sumusunod na gawain.

Balikan

Panuto: Piliin sa **Hanay B** ang salitang magkaugnay sa **Hanay A**. Isulat ang titik lamang sa iyong sagutang papel.

A

- ____ 1. mahalimuyak
- ____ 2. matamis
- ____ 3. makinis
- ____ 4. matining
- ____ 5. maputi

B

- a. pandama
- b. pang-amoy
- c. pandinig
- d. panlasa
- e. paningin

Tuklasin

Panuto: Maaari nating pangkatin ang mga salita upang mas madaling maunawaan ang ugnayan ng mga ito. Gawin ang sumusunod na gawain.

Ibigay ang hinihinging kaugnay na salita ayon sa gamit, lokasyon, at bahagi. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

1. bolpen : _____ (gamit)
2. eroplano : _____ (lokasyon)
3. daliri : _____ (bahagi)
4. silid : _____ (bahagi)
5. gunting : _____ (gamit)

Suriin

Nasagutan mo ba nang tama ang gawain? Magaling!

Ang mga salita ay magkakaugnay. Maiuugnay ang mga salita ayon sa gamit, lokasyon, at bahagi nito.

Halimbawa:

Gamit

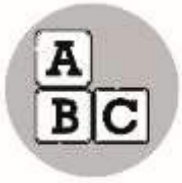
1. kutsilyo : panghiwa
2. sapatos : paa

Lokasyon

1. kabayo : kuwadra
2. barko : tubig

Bahagi

1. ilong : mukha
2. sanga : puno

Pagyamanin

Gawain 1

Panuto: Ibigay ang kaugnay na salita ayon sa gamit, lokasyon, at bahagi. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. ugat :	_____	6. kape :	_____
2. pari :	_____	7. eroplano :	_____
3. pala :	_____	8. ibon :	_____
4. doktor:	_____	9. bubong :	_____
5. daungan:	_____	10. <i>shampoo</i> :	_____

Gawain 2

Panuto: Isulat kung ang mga salita ay magkaugnay ayon sa gamit, lokasyon, o bahagi. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

_____ 1. ugat	:	puno
_____ 2. silya	:	upuan
_____ 3. silid	:	bahay
_____ 4. dahon	:	sanga
_____ 5. kawad	:	poste

Gawain 3

Panuto: Magbigay ng limang magkakaugnay na salita ayon sa gamit, lokasyon, bahagi, o magka-ugnay sa iba pang paraan. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Isaisip

Laging tandaan na mas madaling maunawaan ang mga salita kung maliwanag sa atin ang kanilang ugnayan.

Ang mga salita ay maaaring magkakaugnay ayon sa **gamit** kung saan ito ginagamit, **lokasyon o lugar** kung saan ito makikita at **bahagi** ng isang bagay, tao, o lugar.

Mahalagang matutuhan natin ang wastong gamit ng bawat ugnayan ng mga salita upang lalong maunawaan at maipahayag natin ito nang tama.

Isagawa

Panuto: Uriin ang mga salitang magkakaugnay na nasa ibaba. Isulat sa angkop na hanay kung ito ay ayon sa gamit, lokasyon, o bahagi. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Ayon sa Gamit	Ayon sa Lokasyon	Ayon sa Bahagi

1. abogado : korte
2. tinta : bolpen
3. gunting : panggupit
4. sanga : puno
5. aklat : silid-aklatan

Tayahin

Panuto: Ibigay ang kaugnay na salita ayon sa hinihinging gamit, lokasyon, o bahagi. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. mesa : _____ (bahagi)
2. kape : _____ (lokasyon)
3. sapatos : _____ (gamit)
4. kabayo : _____ (lokasyon)
5. bintana : _____ (bahagi)

Karagdagang Gawain

Panuto: Batay sa iyong karanasan, sagutin ang sumusunod na mga tanong. Ipahayag ang iyong sagot sa isang talata. Isulat ito sa sagutang papel.

1. Mahalaga ba ang kaalaman tungkol sa magkakaugnay na mga salita?
2. Paano nakatutulong ang paggamit ng magkakaugnay na mga salita sa iyong pang-araw-araw na pakikipagtalastasan?
3. Magbigay ng halimbawa.

Alamin

Kamusta? Nasagutan mo ba nang tama ang unang aralin? Kung ganoon, binabati kita.

Sa iyong paglaki, mas napapansin mo na ngayon ang mga pangyayari sa iyong kapaligiran. Mas nagiging malawak ang iyong pag-unawa sa mga nangyayari sa iyong komunidad.

Ang modyul na ito ay isinulat upang ikaw ay maihanda sa pagpahayag ng sarili mong ideya o damdamin tungkol sa iyong napakinggan o nakita.

Sa pagtatapos mo ng modyul na ito, inaasahang:

- maipapahayag mo ang sariling opinyon o reaksiyon sa isang napakinggan/binasang balita, isyu, o usapan. **(F3PS-IIIId-I)**

Subukin

Panuto: Basahin ang isyu tungkol sa hindi pagkakaroon ng “*Graduation Ceremony*” sa lahat ng paaralan sa bansa sa taong 2019 – 2020. Pagkatapos, ibigay ang iyong reaksiyon o opinyon tungkol dito ayon sa pamantayan sa ibaba. Isulat ang sagot sa inyong sagutang papel.

Ang Pilipinas ay nasa *state of public health emergency* dahil sa nakaaalarmang *Coronavirus Disease o COVID-19*. Dahil dito sinuspendi ng Kagawaran ng Edukasyon ang lahat ng pagtatapos o *graduation ceremonies* sa lahat ng antas sa ating bansa. Ipinagliban ito upang masiguro ang kaligtasan ng nakararami sa atin at upang maiwasan din ang malaking pagtitipon na may kaugnayan sa pagkumpleto ng mga kulang at dapat pang isumite ng mga magtatapos. Ito ay rekomendasyon ng *World Health Organization* (WHO) na dapat sundin ng Kagawaran ng Edukasyon.

Pamantayan o *rubric* sa pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon:

Mga Pamantayan	5 puntos	3 puntos	1 puntos
1. Linaw ng pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon	Napakalinaw at napakahusay	Malinaw at mahusay	Di-gaano kalinaw
2. Kahika-hikayat na pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling
3. Tamang pagsulat ng mga pangungusap/talata, bantas, at baybay ng mga salita	Pinakamahusay	Katangap-tanggap	Nangangailangan ng gabay sa wastong pagsulat
4. Tama at angkop ang paksa sa pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling

Aralin 2

Pagpapahayag ng Sariling Opinyon o Reaksiyon sa Isang Napakinggan/Binasang Balita, Isyu, o Usapan

Batay sa ating karanasan, narinig, o nabasa, makapagbibigay tayo ng ating pananaw sa mga bagay. Ngunit, bago natin talakayin ang susunod na aralin, sukatin muna natin ang iyong kasanayan sa pagkuha ng mga importanteng detalye sa iyong nabasa.

Gawin ang sumusunod na gawain.

Balikan

Panuto: Basahin ang kuwento sa ibaba. Pagkatapos, sagutin ang mga kasunod na mga tanong tungkol dito. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Kaibigan

ni: Suzette P. Calsa

Marangya ang pamumuhay ng pamilya ni Rex. Isang kilalang negosyante ang kaniyang ama sa kanilang lugar. Ang kanyang ina naman ay isang simpleng maybahay. Tatlo silang magkakapatid at si Rex ang bunso.

Sa tatlong magkakapatid, itong si Rex ang malapit sa mga tao sa kanilang lugar dahil mahilig itong makipagkuwentuhan sa kanila. Minsan nakikikain din siya sa bahay ng tinuturing n'yang malapit na kaibigan na si Nato. Pero itong kaniyang mga kapatid ay tila hindi nagustuhan ang masyadong pagkamalapit nito sa mga tao. Minsan na rin silang nag-away ng kaniyang ate na si Grace at kaniyang kuya na si France.

“Ano ka ba naman Rex, bakit sinasama-sama mo palagi iyang kaibigan mo dito sa ating bahay! Baka magnanakaw at masamang tao ‘yan!” Ito ang

sinabi ng kaniyang kuya at ate sa kaniya, kaya sumama ang loob nito sa kanila. Ganon din ang kaniyang ama, ayaw n'ya rin sa kaibigan nitong si Nato.

Isang gabi, bumuhos ang napakalakas na ulan hanggang kinaumagahan. Bumaha at hindi sukat akalain ng pamilya ni Rex na aabutin sila kahit nasa ikalawang palapag na sila. Hindi nila alam ang gagawin. Wala silang matawagan dahil ang lahat ay abala naman sa kani-kanilang kaligtasan. Umiiyak na ang kaniyang nanay at ate. Sa hindi inaasan, may bangkang lumapit sa kanilang bahay. Ito ay dala ni Nato, ang kabigan ni Rex sa kanilang lugar. Nailikas n'ya nang ligtas ang buong mag-anak. Laking pasasalamat ni Rex at ng pamilya nito.

“Maraming salamat Nato, kung hindi dahil sa iyo baka napahamak na kami,” wika ng tatay ni Rex.

Kinamayan din siya ng kuya at ate nito. Nahiya sila sa inasal at ipinapakita nila kay Nato noon. Inimbitahan din nila ito na bumisita palagi sa kanilang tahanan.

- Sariling gawa ng gurong manunulat

Mga tanong:

1. Sino-sino ang nabanggit sa kuwento na magkapatid?
2. Anong ugali mayroon si Rex?
3. Ayaw ng mga kapatid ni Rex na makipagkaibigan siya kay Nato. Ano ang reaksiyon mo tungkol dito?
4. Kung kayo si Nato, ililigtas mo rin ba sila? Magbigay ng opinyon tungkol dito.
5. Anong aral ang napulot mo sa kuwentong ito?

Tuklasin

Panuto: Basahin ang usapan ng mga magkakaibigan sa pamamagitan ng *pagte-text*. Dito makikita ang reaksiyon o opinyon ng bawat isa tungkol sa “*online classes*”.

Shella: Ayoko ng *online classes* kasi wala kaming *internet* dito. Dagdag lang ‘yan sa bayarin namin.

Cris : Ako rin, wala kaming *laptop* na gagamitin at saka *internet*. Ngayon lang nga ako nagka-*load* dahil binigyan ako ni Sam. Salamat Sam!

Sam : Ako ay pumapayag sa *online classes* dahil malakas ang *internet* namin dito at may sariling *laptop* naman ako.

Luisa: Wow! Ang yaman-yaman ni Sam! Sana *all*. Ako hindi sang-ayon dahil para sa akin pangmayaman lang ang *online classes*.

Rena : Ako, okey lang sana, kaso nag-iisa lang ang *laptop* namin. Eh, apat kaming magkakapatid. Paano ‘yan?

Cris : Hahaha! Eh di mag-aagawan kayo n’yan.
Bahala na, mas gusto ko ‘yong nandoon ako sa silid-aralan.

Shella: Hindi na lang muna ako papasok ngayong pasukan. Nakakatakot daw sabi ni Nanay. Baka magka *COVID-19* pa kami.

Ikaw, ano ang masasabi mo tungkol sa “*online classes*”? Ibigay ang iyong opinyon o reaksiyon tungkol dito batay sa pamantayan sa ibaba. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

Pamantayan o *rubric* sa pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon:

Mga Pamantayan	5 puntos	3 puntos	1 puntos
1. Linaw ng pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon	Napakalinaw at napakahusay	Malinaw at mahusay	Di-gaano kalinaw
2. Kahika-hikayat na pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling
3. Tamang pagsulat ng mga pangungusap/talata, bantas at baybay ng mga salita	Pinakamahusay	Katangap-tanggap	Nangangailangan ng gabay sa wastong pagpapahayag
4. Tama at angkop ang paksa sa pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling

Suriin

Kaya mo na bang magbigay ng reaksiyon o opinyon? Kaya mo na ito.

Ano ba ang reaksiyon o opinyon?

Ito ay isang malayang pagpapahayag ng sariling pananaw o saloobin batay sa nakita, narinig, at nabasa. Ang opinyon ay maaaring totoo pero puwede itong kontrahin o tutulan ng iba.

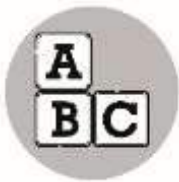
Sa paglalahad ng reaksiyon o opinyon, mas maganda kung ito ay nailalahad sa mahinahon at magalang na pamamaraan.

Ginagamitan ito ng parirala o salita tulad ng: *sa nakikita ko, sa palagay ko, sa pakiwari ko, para sa akin, kung ako ang tatanungin, sa aking narinig, at iba pa.*

Halimbawa:

Bunso: Ate, may sasabihin po ako sa iyo. Sana huwag kang magalit.
Para po kasi akin, mas bagay sa iyo ang kulay pulang blusa.
(Ito ay isang malaya at magalang na opinyon.)

Ate: Talaga ba? Pero, para kasi sa akin mas maganda at bagay sa akin itong asul na blusa.
(Opinyon ni bunso na tinutulan o pinasubalian ni ate.)

Pagyamanin

Gawain 1

Panuto: Lagyan ng **tsek (✓)** kung ang pahayag ay isang reaksiyon o opinyon. **Ekis (x)** naman ang ilagay kung hindi. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

- _____ 1. Para sa akin, mainam na magsuot ng *face mask* at *faceshield* sa tuwing aalis ng bahay.
- _____ 2. Kung ako ang tatanungin, mas mabuti na manatili na lamang sa loob ng bahay kung wala namang importanteng lakad.
- _____ 3. Walang *face to face classes* ngayon dahil pa rin sa banta ng COVID-19.
- _____ 4. Maraming problemang kinakaharap ang mga magulang at pamilya sa panahon ng pandemyang ito.
- _____ 5. Ang pagpapabakuna ay isa sa pinakamabuting instrumento para mawakasan ang pandemya ayon sa narinig ko.

Gawain 2

Panuto: Tingnan ang mga larawan. Magbigay ng reaksiyon o opinyon tungkol sa mga ito batay sa pamantayan sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1.

4.

2.

5.

3.

Pamantayan o rubric sa pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon:

Mga Pamantayan	5 puntos	3 puntos	1 puntos
1. Linaw ng pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon	Napakalinaw at napakahusay	Malinaw at mahusay	Di-gaano kalinaw
2. Kahika-hikayat na pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling
3. Tamang pagsulat ng mga pangungusap/talata, bantas at baybay ng mga salita	Pinakamahusay	Katangap-tanggap	Nangangailangan ng gabay sa wastong pagpapahayag
4. Tama at angkop ang paksa sa pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling

Gawain 3

Panuto: Ipahayag ang iyong sariling opinyon tungkol sa mga karaniwang gawaing bahay na naging isyu palagi sa isang pamilya batay sa pamantayan sa ibaba. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. Palaging pag-aaway ng magkakapatid dahil lang sa kung sino ang maghuhugas ng pinggan pagkatapos kumain.
2. Napapagalitan palagi ng nanay dahil sa katamaran
3. Minsan napapalo ang anak ng kaniyang magulang dahil sa pagdadabog sa tuwing siya'y mauutusan.
4. Nagtatalo kung sino ang magliligpit ng higaan.
5. Hindi nagwawalis ang mga kapatid na lalaki dahil para sa kanila gawaing pambabae ito.

Pamantayan o rubric sa pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon:

Mga Pamantayan	5 puntos	3 puntos	1 puntos
1. Linaw ng pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon	Napakalinaw at napakahusay	Malinaw at mahusay	Di-gaano kalinaw
2. Kahika-hikayat na pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling
3. Tamang pagsulat ng mga pangungusap/talata, bantas at baybay ng mga salita	Pinakamahusay	Katangap-tanggap	Nangangailangan ng gabay sa wastong pagpapahayag
4. Tama at angkop ang paksa sa pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling

Isaisip

Kumusta? Sige, tumayo ka muna at mag-unat ng katawan.
O, okey ka na ba?

Ngayon, ating aalamin kung gaano kalawak ang natutuhan mo sa araling ito sa pamamagitan ng pagsagot sa sumusunod. Sigurado, alam na alam mo ang mga ito. Umpisahan na natin.

1. Ano ang tawag sa isang malayang pagpapahayag ng sariling pananaw o saloobin?
2. Ang opinyon o reaksiyon ba ay talagang totoo at tama? Oo o Hindi?
3. Ang isang opinyon ay maaaring pasubalian o tutulan ng ibang tao. Tama o mali?
4. Paano mo ipapahayag ang iyong opinyon o reaksiyon?
5. Ano-ano ang mga pariralang ginagamit para sa pagpapahayag ng opinyon o reaksiyon?

Isagawa

Basahin at unawain:

Inilabas ng DepEd ang direktiba noong 2010 na nagbabawal sa pagbibigay ng takdang-aralin tuwing *weekend* sa mga mag-aaral ng pampublikong paaralan. Sa tingin mo nakabubuti o nakatutulong ba sa isang mag-aaral na katulad mo na walang takdang-aralin tuwing *weekend*? Ibigay ang iyong opinyon tungkol dito batay sa pamantayan sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Pamantayan o rubric sa pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon:

Mga Pamantayan	5 puntos	3 puntos	1 puntos
1. Linaw ng pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon	Napakalinaw at napakahusay	Malinaw at mahusay	Di-gaano kalinaw
2. Kahika-hikayat na pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling
3. Tamang pagsulat ng mga pangungusap/talata,bantas at baybay ng mga salita	Pinakamahusay	Katangap-tanggap	Nangangailangan ng gabay sa wastong pagpapahayag
4. Tama at angkop ang paksa sa pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling

Tayahin

Panuto: Basahin ang sumusunod na mga sitwasyon. Pagkatapos, ipahayag ang sariling opinyon o reaksiyon tungkol dito batay sa pamantayan sa ibaba. Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

Pamantayan o rubric sa pagpapahayag ng opinyon/ reaksiyon:

Mga Pamantayan	5 puntos	3 puntos	1 puntos
1. Linaw ng pagpapahayag ng opinyon/reaksiyon	Napakalinaw at napakahusay	Malinaw at mahusay	Di-gaano kalinaw
2. Kahika-hikayat na pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling
3. Tamang pagsulat ng mga pangungusap/talata, bantas at baybay ng mga salita	Pinakama-Husay	Katangap-tanggap	Nangangailangan ng gabay sa wastong pagpapahayag
4. Tama at angkop ang paksa sa pagpapahayag	Napakagaling	Magaling	Di-gaano kagaling

1. Iminumungkahi pa rin sa buong bansa ang pagsuot ng *facemask* at *face shield* sa tuwing aalis ng bahay.
2. Ayaw patingnan ni Aling Anita sa doktor ang may sakit n'yang anak, sa halip sa albularyo n'ya ito dinadala.
3. Sobrang hirap ng buhay nina Lanny dahil marami silang magkakapatid. Kaya, sinisisi n'ya ang kanilang mga magulang.
4. Nahihiyang makipagkaibigan itong si Ben dahil mataba siya.
5. Kuripot daw si Yanna dahil hindi ito magasta.

Karagdagang Gawain

Panuto: Kilalanin kung aling reaksiyon o opinyon ang positibo at negatibo. Isulat ang **P** para sa positibo at **N** para sa negatibong pahayag. Suriing mabuti. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Para sa akin, maganda ang kaniyang boses.
2. Hay naku! Ang pangit kaya ng kaniyang boses. Boses palaka.
3. Sa tingin ko, hindi bagay sa kaniya ang suot niyang damit.
4. Magandang sumayaw itong si Cora.
5. Sino ang nagluto nitong adobo? Ang sarap nama

Susi sa Pagwasto

Aralin 1

Subukin

1. h
2. g
3. j
4. e
5. c
6. a
7. b
8. f
9. k
10. d

Balikan

1. b
2. d
3. a
4. c
5. e

Tuklasin

1. pansulat
2. paliparan
3. kamay
4. bahay
5. pangsupit

Pagymamanin

1. puno
2. simbahan
3. panghukay
4. nars
5. barako
6. gatas
7. paliparan
8. hawla
9. bahay
10. buhok

Maaring tanggapin ang ibang angkop na sagot

Gawain 2

1. bahagi
2. gamit
3. bahagi
4. bahagi
5. bahagi

Gawain 3

Ang guro ang magwawasto

Isagawa

Ayon sa Gamit	Ayon sa Lokasyon	Ayon sa Bahagi
Gunting:pangsupit	Abogado:korte	Tinta:bolpen
Aklat: silid-aklatan	Sanga:puno	

Tayahin

1. Silya
2. tasa
3. gamit sap aa
4. kuwadra
5. bahay

Karagdagang Gawain

1. E
2. F
3. B
4. C
5. D

Aralin 2

Tayahin:
Ang guro ang magwawasto.

Karagdagang Gawain:

1. P
2. N
3. N
4. P
5. P

Subukin:
Ang guro ang magwawasto.

Baliklan:

1. Rex, Grace at France
2. Palakalibigan
3. Bakla ito ay magnanakaw at masamang tao
4. Sa tulong ni Nato na malapit na kaibigang ni Rex.
5. Huwag hუსgahan ang kapwa

Tuklasin:
Ang guro ang magwawasto

Pagyaanin:

1. ✓
2. ✓
3. x
4. x
5. ✓

Gawain 2:
Ang guro ang magwawasto

Gawain 3:
Ang guro ang magwawasto

Isaisip:

1. opinyon o reaksiyon
2. Hindi
3. tama
4. Ipahayag nang magalang
5. sa nakita ko, palagay ko, sa pakiwari ko, para sa akin, kung ako ang tataunungin, kung ako ang masusunod, sa aking narinig at iba pa

Sanggunian

Ayala, J. (n.d.). OPM “Magkaugnay” lyrics.

https://www.lyricsmode.com/lyrics/j/joey_ayala/magkaugnay.html

Bumacas, D. (2015, June 25). *Pagkilala sa mga opinyon o katotohanan.*

Slideshare.net.*<https://www.slideshare.net/divinabumacas98/pagkilala-sa-mga-opinyon-o-katotohanan>*

Mga Larawan. (2020). *Learning Resource Schools Division Office of Silay City localized photo*

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

*Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600*

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

*Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph*

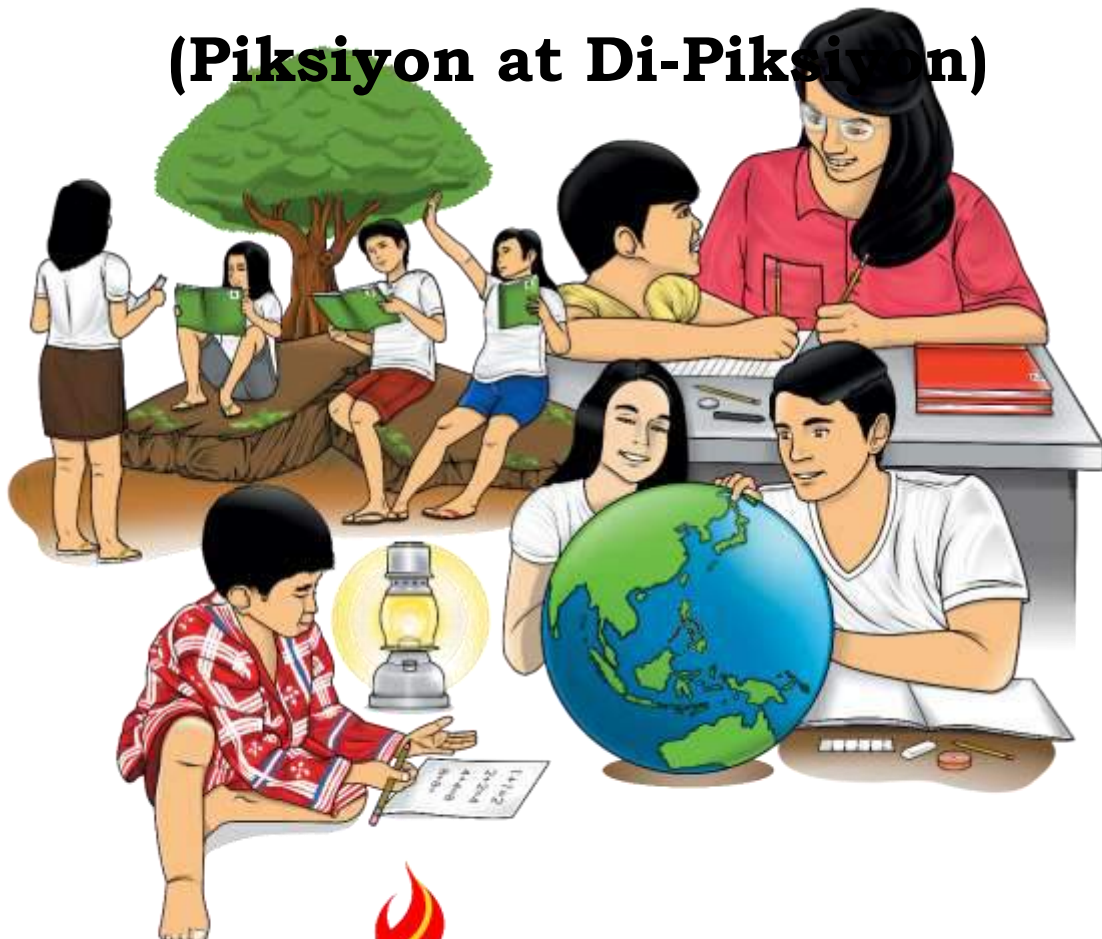
Filipino

Ikaapat na Markahan – Modyul 3:

Iba't Ibang Uri ng Pelikula

**Kathang-isip at Di-kathang-isip
na Teksto**

(Piksiyon at Di-Piksiyon)

Filipino – Ikaanim na Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikaapat na Markahan – Modyul 3:

- **Iba’t ibang uri ng Pelikula**
- **Kathang-isip at Di-kathang-isip na Teksto (Piksiyon at Di-Piksiyon)**

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak, o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul		
Manunulat:	Clarissa V. Sayon	Agnes G. Belmonte
Editor:	Juliet P. Quezon	
Tagasuri:	Juliet P. Quezon	Emily D. Claro
	Edwin Pameroyan	Carmel Joy P. Aujero
	Jenelyn G. Navajas	Roselyn Roldan
	Celestino S. Dalumpines, IV	Angela B. Dilag
	Antonette Espora	
Tagalapat:	Jerry R. Baguios	Joy P. Nakamura
	Jerome B. Reynes	
Tagapamahala:	Ramir B. Uytico	Gladys Amylaine D. Sales
	Nicasio S. Frio	Elena P. Gonzaga
	Federico P. Pillon, Jr.	Juliet P. Quezon
	Carmel Joy P. Aujero	

Inilimbag sa Pilipinas ng Department of Education – Region VI

Office Address: Duran Street, Iloilo City

Telefax: (033) 336-2816 (033) 509-7653

E-mail Address: region6@deped.gov.ph

FILIPINO

**Ikaapat na Markahan – Modyul 3:
Iba't Ibang Uri ng Pelikula
Kathang-isip at Di-kathang-isip
na Teksto
(Piksiyon at Di-Piksiyon)**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta ka? Ano ang naging libangan mo ngayong may pandemya?

Sa marami, naging libangan nila ang panonood ng pelikula o pagbabasa ng iba't ibang uri ng kuwento.

Ang kuwento ay maaaring makapagbigay-aliw at magbigay-impormasyon na maaaring maging batayan ng pagkatuto.

May mga kuwento tayong nababasa na makatotohanan, iyong batay sa totoong buhay. May mga kuwento ring kathang-isip lamang na batay sa guniguni o imahinasyon ng nagsusulat.

Ang iba't ibang uri ng pelikula tulad ng drama, aksiyon, historikal, animasyon, katatakutan, musikal, komedya, romansa, epiko, pantasya, at iba pa ay nagbibigay ng mahahalagang impormasyon, sining, aral, at ideya na magagamit sa pang-araw-araw na gawain.

Sa pagtatapos mo ng modyul na ito, inaasahang:

- nasusuri mo ang pagkakaiba ng kathang-isip at di-kathang-isip na teksto (*fiction at non-fiction*) **(F6PB-IVc-e-22)**; at
- napaghahambing-hambing mo ang iba't ibang uri ng pelikula **(F6PD-IVe-i-21)**.

Subukin

A. **Panuto:** Suriin ang sumusunod na pangungusap at isulat ang **M** kung ito ay makatotohanan at **DM** kung di-makatotohanan. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

- _____ 1. Sumisikat ang araw sa Silangan at lumulubog sa Kanluran.
- _____ 2. Tuwang-tuwa si Nene habang nakikipaglaro siya sa kaniyang kaibigang duwende.
- _____ 3. Nakatulog ang hari nang isang taon.
- _____ 4. Ikinuskos ni Lita ang kaniyang mga palad at unti-unti na siyang naglaho.
- _____ 5. Habang dumidikit ang kuwintas sa kaniyang katawan ay lalo siyang lumalakas.

B. **Panuto:** Basahin at suriin kung sa anong grupo ng pelikula naaangkop ang sumusunod na pahayag. Piliin ang sagot sa loob ng kahon. Sagutan ito sa iyong sagutang papel.

Kababalaghan	Aksiyon	Komedya	Musikal	Animasyon
--------------	---------	---------	---------	-----------

- _____ 1. Puno ito ng musika at kantahan.
- _____ 2. Ito ay nakapokus sa mga bakbakang pisikal.
- _____ 3. Binibigyan ng buhay ang mga guhit o larawan.
- _____ 4. Hangarin nito ang mapatawa ang publiko.
- _____ 5. Ito ay patungkol sa mga mahiwagang pangyayari, maalamat, at makasaysayan.

Balikan

Panuto: Isulat ang **K** sa kung ang teksto ay nagpapahayag ng Katotohanan at **O** kung Opinyon. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

- _____ 1. Ang dengue ay nakamamatay.
- _____ 2. Ang mga babaeng may mahahabang buhok ay magaganda.
- _____ 3. Si Corazon Aquino ang kauna-unahang babaeng pangulo ng Pilipinas.
- _____ 4. Ang Pilipinas ay binubuo ng tatlong malalaking pangkat ng mga pulo.
- _____ 5. Lahat ng mga Pilipino ay masisipag.
- _____ 6. Ang Probinsiyano ay isang uri ng aksiyon na palabas sa telebisyon.
- _____ 7. Makatotohanang kuwento ang ipinalalabas sa Maalala mo Kaya (MMK).
- _____ 8. Nakaaalis ng pagod ang panonood ng telebisyon.
- _____ 9. Gustong-gusto ng mga batang panoorin ang animasyon.
- _____ 10. Nakalulungkot manood ng musikal na palabas sa telebisyon.

Tuklasin

Isa sa mga libangan ng mga Pilipino ay ang panonood ng telebisyon at pelikula. Marami tayong pagpipiliang mga palabas. Mayroong makatotohanan o tinatawag nating **di-kathang-isip**. Ito ay maaaring nangyari o mangyayari sa totoong buhay tulad ng programang pantelebisyon na **Maalaala Mo Kaya**. Ito ay isang drama at totoong kuwento ng buhay ng mga tao na isinapelikula.

Mayroon ding mga aksiyon o bakbakan na makatotohanan. **Ang Probinsyano** ay isang halimbawa nito. Kabilang din dito ang makasaysayang pelikula na **Jose Rizal** na hango sa totoong pangyayari sa ating kasaysayan.

Ang mga palabas na *anime* o larawan na binigyang buhay tulad ng **Naruto**, katatakutan o kababalaghan tulad ng **Shake, Rattle and Roll** at pantasya na **Enteng Kabisote** ay mga kuwento na **kathang-isip** lamang. Bunga lamang ito ng imahinasyon ng manunulat.

Hindi rin nawawala ang pang-aliw na palabas tulad ng mga pelikulang musikal at katatawanan na nakatutulong sa pagtanggap ng pagkabagot at pagod sa maghaponing trabaho.

Alin sa mga ito ang gusto mong panoorin?

Mga halimbawa ng **kathang-isip** na palabas:

Pantasya

Katatakutan

Musikal

Drama

Mga halimbawa ng mga **di-kathang-isip** na pelikula:

Maalaala Mo Kaya (Drama)

Magpakailanman

Bayani (Historikal)

Paalaala sa mga mag-aaral at magulang: kailangang kasama ninyo ang inyong mga magulang sa panonood ng kahit anong palabas para magabayan kayo kung mayroon kayong mga katanungan.

Napanonood mo ba ang mga palabas o pelikulang ito? Ngayon, tuklasin mo kung kathang- isip o di- kathang isip at anong uri ng palabas o pelikula ang nasa sumusunod na gawain.

Panuto: Suriin ang sumusunod na mga palabas o pelikula. Isulat ang **K** kung ito ay Kathang-isip at **DK** naman kung Di-kathang-isip. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Suriin

Ang **pelikula** ay sining pampanitikan na mapanonood ng mga tao. Nag-uugnay ito sa pang-araw-araw na buhay kahit ito ay kathang-isip (piksiyon) o di-kathang-isip (di-piksiyon). Kapupulutan ito ng aral at kamalayan sa mga pangyayari sa kapaligiran. Nagiging daan din ito ng makabagong kaalaman na maaari nating magamit o bagong pag-unawa sa nakaraang pangyayari na huhubog sa bagong pananaw sa ating lipunan.

Alin sa mga ito ang paborito mong panoorin, piksiyon, o di-piksiyon?

Alamin natin ang kahulugan ng mahahalagang salita sa araling ito.

Kathang-isip (Piksiyon)

Ito ay gawa-gawa lamang o mula sa sariling imahinasyon ng may-akda. Naglalaman ito ng mga pangyayari hindi totoong nangyayari sa tunay na buhay.

Di-kathang-isip (Di-Piksiyon)

Ito ay hango sa totoong buhay o mga pangyayaring maaaring magkatotoo.

Iba't ibang uri ng pelikula na kathang-isip (piksiyon) at di-kathang-isip (di-piksiyon):

- 1. Pantasya** – Ito ay nagdadala sa manonood sa isang mundong gawa ng imahinasyon, tulad ng mundo ng mga prinsipal/prinsesa, kuwentong bayan o mga istoryang hango sa mga natutuklasan ng Siyensiya.
- 2. Drama** – Ito ay pelikulang nakapokus sa mga personal na suliranin o tunggalian. Nagtutulak ito sa damdamin at ginawa upang mapaiyak ang manonood.
- 3. Komedyang** – Ito ay pelikula kung saan ang mga nagsisiganap ay nagsasaad ng kasiyahan. Ipinakikita sa mga ganitong palabas o pelikula ang mga kuwentong magaan lamang na pag-usapan.
- 4. Musikal** – Ito ay komedyang may temang pag-ibig. Puno ito ng musika at kantahang may sayawan.

- 5. Katatakutan** – Ito ay pelikulang humihikayat nakapagpapatindig balahibo sa mga manonood dahil sa nakakikilabot nitong kuwento at pagganap ng mga tauhan. Kadalasang tungkol sa kapre, duwende, tiyanak, malign, at iba pang nilalang ang ipinakikita nito.
- 6. Romansa** – Ito ay umiikot sa kuwento ng pag-iibigan ng mga tauhan sa pelikula.
- 7. Historikal** – Ito ay mga pelikulang base sa mga tunay na pangyayari sa kasaysayan.

Pagyamanin

Gawain

A. Panuto: Basahin ang maikling kuwento at sagutin ang mga tanong sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Sa Kahariang Rollano ay may isinilang na kambal na sanggol na kapuwa lalaki. Ipinagdiwang ng buong kaharian ang pagdating ng mga sanggol dahil sila ang kauna-unahang anak ng mahal na hari at reyna. Pinangalanang Noel at Roel ang kambal.

Nang magbinata ang kambal, nabahala ang hari sa nakitang pag-uugali ng kambal. Si Prinsipe Noel ay lumaking kimi, matatakutin, at ayaw makihalubilo sa mga tao sa palasyo. Si Prinsipe Roel naman ay naging tuso, pangahas, at hambog.

Lingid sa kaalaman ng hari ay may mabait na duwendeng nagmamatyag sa kaharian. Batid niya ang suliranin ng hari at umisip siya kaagad ng paraan upang matulungan ang hari.

Minsan, nang namamasyal na nag-iisa si Prinsipe Noel, tinawag siya ng duwende at ipinagtapat ang dinaramdam ng hari. Nang ito'y malaman ni Prinsipe Noel, siya ay nangakong magbabago. Sinabi rin ng duwende na mayroon siyang plano upang mapagbago si Prinsipe Roel ngunit kailangang si Prinsipe Noel ang magsagawa nito. Sumang-ayon naman si Prinsipe Noel.

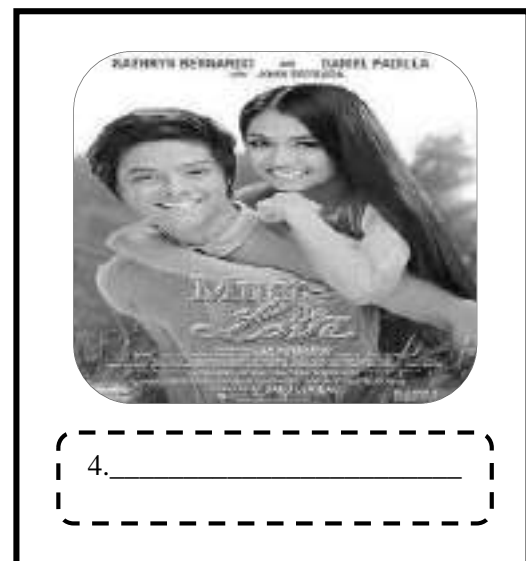
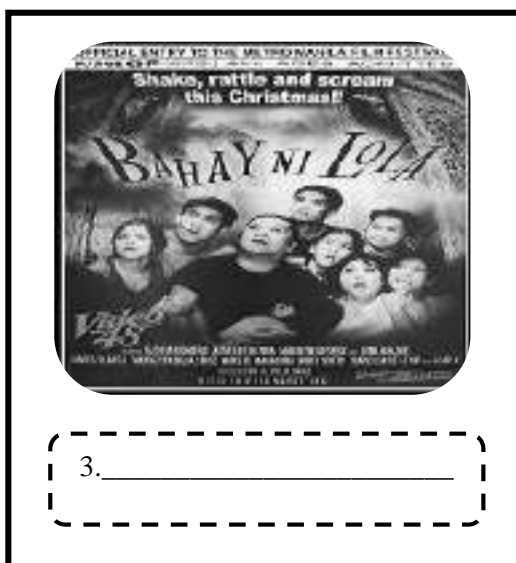
Kinaumagahan, bago mag-ikaapat ng umaga, nagtungo si Prinsipe Noel sa hardin ng palasyo at hinanap ang halamang inilarawan ng duwende. Pinitas niya ang dilaw na bulaklak nito, kinuha ang katas, at lihim na inihalo sa iinumang gatas ng kapatid. Ininom ni Prinsipe Roel ang inihandang gatas ng

kapatid. Nang sumunod na araw, ibang-iba na ang Prinsipeng kanilang nakita.

Mga tanong:

1. Ano-anong mga pangyayari sa kuwento ang masasabi mong **makakatohanan**? Bakit?
2. Ano-anong mga pangyayari sa kuwento ang masasabi mong **hindi makakatohanan**? Bakit?

B. Panuto: Tukuyin kung **Romansa, Drama, Katatakutan, Komedyang, Kasaysayan, o Pantasya** ang uri ng sumusunod na pelikula. Isulat ang iyong sagot sa iyong sagutang papel.

Isaisip

Ang teksto at pelikula ay maaaring kathang-isip (piksiyon) o di-kathang-isip (di-piksiyon).

Ang **piksiyon** ay hindi makatotohanang mga pangyayari. Ito ay kathang-isip lamang o mula imahinasyon ng manunulat.

Ang **di-piksiyon** naman ay makatotohanan at mayroong pagbabasehan. Hango ito sa totoong buhay o mga pangyayaring mula sa kasaysayan.

Ano naman ang iba't ibang uri ng pelikula?

Ilan sa mga uri ng pelikula ay ang: drama, aksiyon, kasaysayan, animasyon, katatakutan, musikal, komedya, pag-ibig, epiko, at pantasya. Ito ay nagbibigay ng mahahalagang impormasyon, sining, aral, at ideya na magagamit sa pang-araw-araw na gawain. Ito ay maaaring isang piksiyon o di-piksiyon.

Isagawa

Panuto: Sumulat ng sariling kuwento batay sa iyong karanasan na gusto mong isapelikula sa hinaharap. Maaaring ito ay piksiyon o di-piksiyon. Lagyan ng kakaiba at makatawag-pansin na pamagat ang iyong kuwento. Gawin ito sa sagutang papel.

Tayahin

Panuto: Basahin ang maikling daloy ng pelikula at suriin kung ito ay piksiyon o di-piksiyon. Matapos ito, tukuyin kung ito ay **Pag-ibig, Drama, Katatakutan, Komedyang, Kasaysayan, o Pantasya**. Gamit ang gabay sa ibaba, isulat ang sagot sa sagutang papel.

1.

Pelikula: Heneral Luna

Daloy ng pelikula: Ito ay batay sa totoong buhay ng isa sa ating mga bayani, si Hen. Antonio Luna, komandante ng rebolusyonaryong hukbo. Siya ay pinatay at hindi nalutas ang kanyang kaso o nahusgahan ang mga pumatay sa kaniya.

Piksiyon o Di-piksiyon: _____

Uri ng Pelikula: _____

2.

Pelikula: Lola Igna

Daloy ng Pelikula: Si lola Igna ay isang 118 na taong gulang ngunit salbahe at malaswa kung magsalita. Isa siyang retiradong hilot at sa kanyang edad ay nakiramay na siya sa libing ng taong tinulungan pa niyang ipinanganak. Nagpatulong na siya sa kanyang apo sa tuhod na si Kim na gumawa ng ataul niya. Gusto niya nang mamatay ngunit gusto ng mga kapitbahay niya na manalo siya bilang pinakamatanda tao na nabubuhay sa mundo.

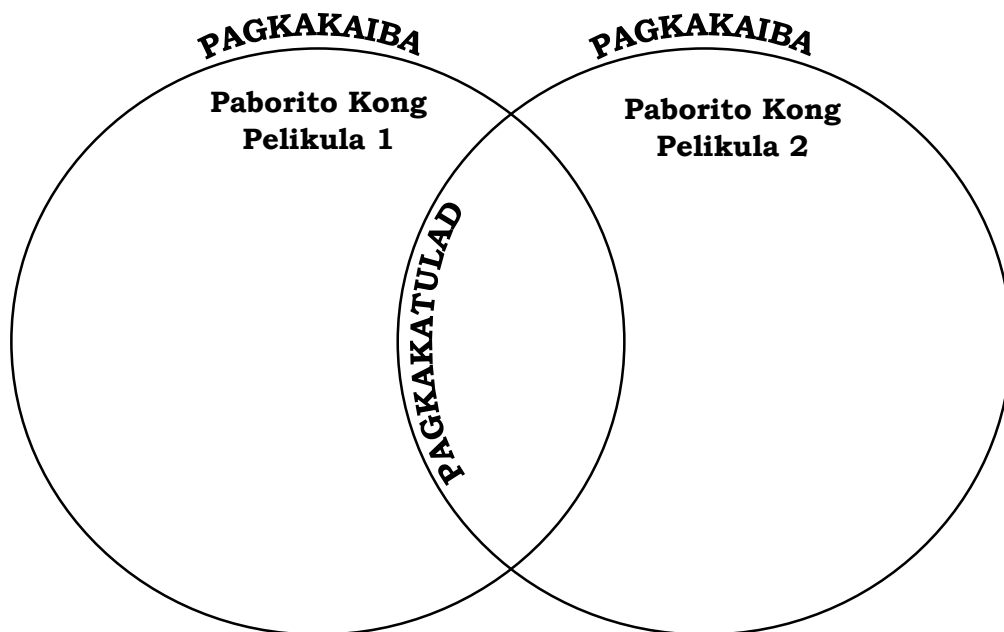
Piksiyon o Di-piksiyon: _____

Uri ng Pelikula: _____

Karagdagang Gawain

Panuto: Magtala ng dalawang paborito mong pelikulang Pilipino o palabas sa telebisyon. Suriin kung ito ay piksiyon o di-piksiyon. Matapos ito, gamit ang *venn diagram*, ilahad ang pagkakatulad at pagkakaiba ng iyong dalawang paboritong pelikula sa pamamagitan ng malinaw na pagpapaliwanag. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Susi sa Pagwawasto

<p>Subukin</p> <p>A.</p> <p>1. M 2. DM 3. DM 4. DM 5. DM</p> <p>B.</p> <p>1. Musikal 2. Aksiyon 3. Animasyon 4. Drama 5. Kababalaghan</p>		<p>Balikan</p> <p>1. K 2. O 3. K 4. K 5. O</p> <p>6. K 7. O 8. O 9. O 10. O</p>		<p>Tuklasin</p> <p>1. DK 2. K 3. DK 4. K 5. DK</p>		<p>Pagymamanin</p> <p>Gawain A</p> <p>1-2: Guro ang magwawasto</p> <p>Gawain B.</p> <p>1. Drama 2. Kasaysayan 3. Katatakutan 4. Romansa</p>	
--	--	--	--	---	--	--	--

Isagawa

Guro ang magwawasto.

Tayahin

1. Di-piksiyon
Kasaysayan
2. Piksiyon
Komedya

Karagdagang Gawain

Ang guro ang magwawasto.

Sanggunian

Alberto, M. R., Arellano, L. A., Cayari, R. M., Cheng-Mendoza, R., Santos, M. S. & Victorino, G. T. (1988). *Wikang Filipino, Batayang Aklat sa Pagbasa para sa Ikaanim na Baitang, Edisyong Pampaaralan*. Bookman Incorporated. p 124

Cinema. (21Sept. 2019). *Pagbalik*. Cinema.

<https://medium.com/cbcpcinema/pagbalik-79c7c000f119>

Iba't ibang uri ng pelikula. (n.d.) Google.

https://www.google.com/search?q=iba%27t+ibang+uri+ng+pelikula&tbm=isch&ved=2ahUKEwjsobyZwpDwAhWUzIsBHcTvBwAQ2-cCegQIABAA&oq=iba%27t+ibang+uri+ng+pelikula&gs_lcp=CgNpbWcQAzICCAAYAggAMgQIABAYOgQIABBDogUIABCxAzoKCAAQsQMqgwEQQzoHCAAQsQMqQzoICAQsQMqQgwE6BggAEAgQHIDq9wFY6-UCYPLrAmgAcAB4BIABrAGIAdQjkgEEMC4zMpgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nsAEAwAEB&sclient=img&ei=wriAYOy4A5SZr7wPxN8f&bih=667&biw=1366&rlz=1C1CHBF_enPH946PH946

Mga halimbawa ng maalaala mo kaya. (n.d.) Google.

https://www.google.com/search?q=mga+halimbawa+ng+maalaala+mo+kaya&rlz=1C1CHBF_enPH946PH946&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj89JSXwpDwAhWBZt4KHxfyAmwQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1366&bih=667#imgrc=jXkiQwL9fbrRfM

Mga halimbawa ng magpakailanman. (n.d.). Google.

https://www.google.com/search?q=mga+halimbawa+ng+magpakailan+man&tbm=isch&ved=2ahUKEwjsobyZwpDwAhWUzIsBHcTvBwAQ2cCegQIABAA&oq=mga+halimbawa+ng+magpakailan+man&gs_lcp=CgNpbWcQAzoCCAA6BggAEAgQHjoECAAQGFCvMliclgFg_ZoBaABwAHgAgAHPA4gBzCiSAQowLjE5LjUuMS4ymAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&sclient=img&ei=wriAYOy4A5SZr7wPxN8f&bih=667&biw=1366&rlz=1C1CHBF_enPH946PH946#imgrc=2u6q9fo8u1IwdM&imgdii=11wWs5hFctxSdM

Mga halimbawa ng pelikula pantasya. (n.d.) Google.

https://www.google.com/search?q=mga+halimbawa+ng+pelikula+pantasya&rlz=1C1CHBF_enPH946PH946&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjBm8_Or5DwAhVNPHAKHQs-CNgQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1366&bih=667

Roncom movies of kathniel. (n.d.).

<https://www.google.com/search?q=romcom++movies+of+kathniel&tbm>

Tagalog movies horror. (n.d.)

<https://www.google.com/search?q=tagalog+movies+horror&tbm>

TBA Studios. (9 Sept. 2015). *Heneral Luna*. TBA Studios.

<https://www.tba.ph/heneral-luna/>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

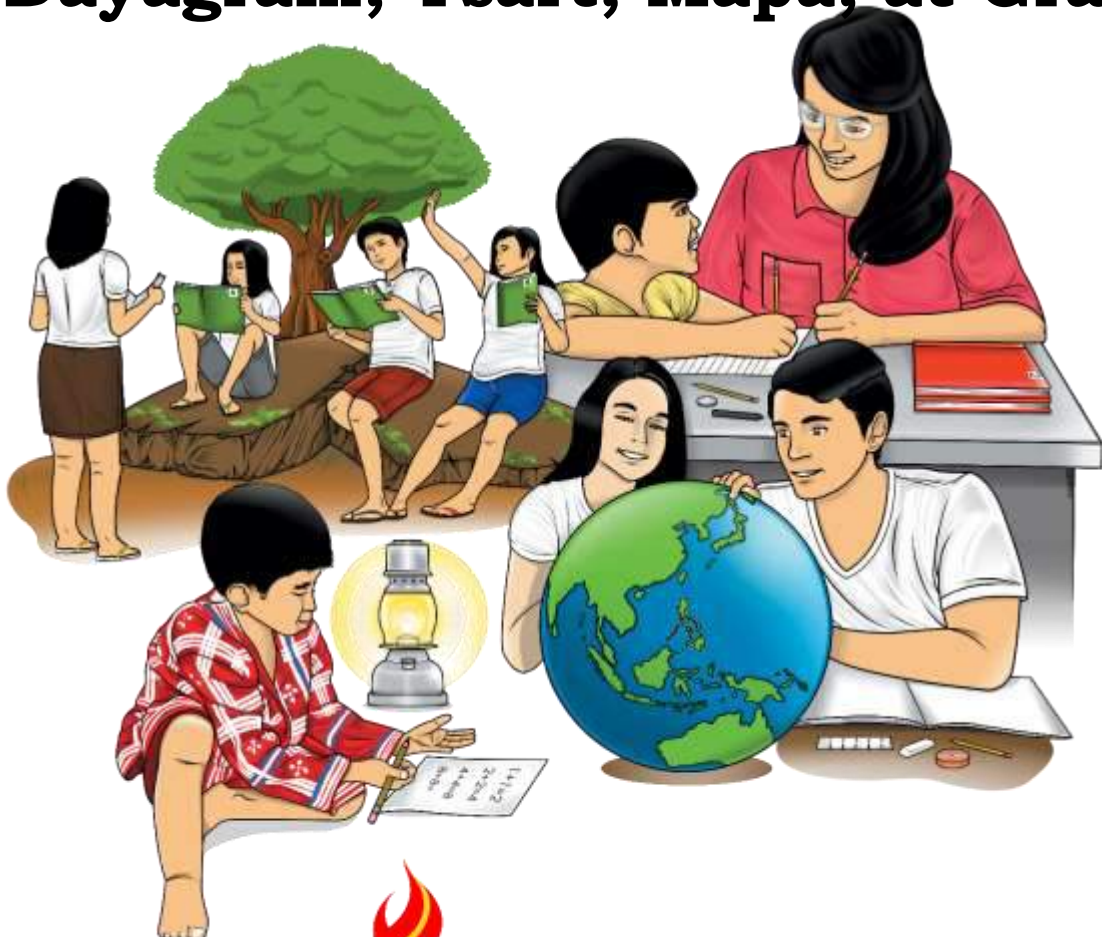
*Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600*

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

*Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph*

Filipino

Ika-apat na Markahan – Modyul 4: Sanhi at Bunga/ Problema at Solusyon at Dayagram, Tsart, Mapa, at Grap

**Filipino – Ikaanim na Baitang
Alternative Delivery Mode**

**Ikaapat na Markahan – Modyul 4: Sanhi at Bunga/Problema at Solusyon at
Dayagram, Tsart, Mapa at Grap
Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Ma. Luisa L. Garboso, Christian S. Panes	
Editor:	Juliet P. Quezon	
Tagasuri:	Juliet P. Quezon Edwin Pameroyan Jenelyn G. Navajas Celestino S. Dalumpines, IV Antonette Espora	Emily D. Claro Carmel Joy P. Aujero, Roselyn Roldan, Angela B. Dilag
Tagaguhit:	Ednan Jamandre	Ana Mae P. Aujero
Tagalapat:	Jerry R. Baguios Ma. Dianne Joy R. dela Fuente	Joy P. Nakamura
Tagapamahala:	Ma. Gemma M. Ledesma Elena P. Gonzaga Juliet P. Quezon,	Gladys Amylaine D. Sales Federico P. Pillon, Jr. Carmel Joy P. Aujero

Inilimbag sa Pilipinas ng Kagawaran ng Edukasyon Region VI

Office Address: Duran Street, Iloilo City

Telefax: (033) 336-2816 (033) 509-7653

E-mail Address: region6@deped.gov.ph

Filipino

**Ika-apat na Markahan – Modyul 4:
Sanhi at Bunga/Problema at
Solusyon
at
Dayagram, Tsart, Mapa, at Grap**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta ka mag-aaral?

Ayos lang ba kayo sa inyong komunidad? Ano ba ang mga pangyayaring naganap kamakailan lamang sa inyong lugar? Ano ba ang mga dahilan bakit nangyari ito? Ano ba ang naging epekto nito sa ating buhay?

Ang isang pangyayari ay may pinagmulan o dahilan at may kinalalabasan at maaari itong maipakita sa pamamagitan ng pag-uugnay-ugnay ng mga ito sa isang dayagram.

Ano ang tinatawag na dayagram, tsart, mapa, o grap? Ano ang kahalagahan ng mga ito? Tatalakayin natin ang mga ito sa ating aralin. Ang modyul na ito ay sadyang inihanda upang mapadali ang pag-unawa mo sa mga ito bilang mga pantulong sa pagkalap ng mga impormasyon at matuto.

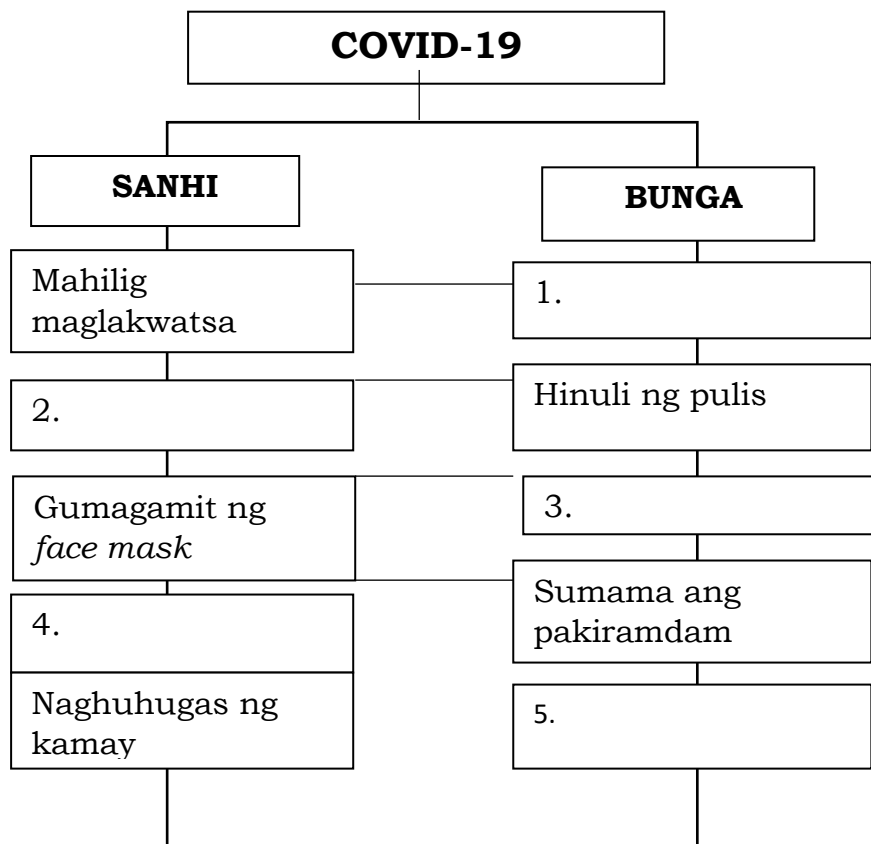
Sa pagtatapos mo ng modyul na ito, inaasahan kang:

- nakagagawa ng dayagram ng ugnayang sanhi at bunga ng mga pangyayari/problema at solusyon **(F6PN-IVF-10)** at
- nakapagtatanong tungkol sa impormasyong inilalahad sa dayagram, tsart, mapa, at graph **(F6PB-IVg-20)**.

Subukin

Panuto: Punan ng angkop na **Sanhi at Bunga** ang mga kahon kaugnay ng sinundang detalye. Unawain ang mga impormasyong nasa dayagram at sagutin ang mga tanong tungkol dito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Aralin**1****Sanhi at Bunga/ Problema at Solusyon, at Dayagram, Tsart, Mapa, at Grap*****Balikan***

A. Panuto: Kilalanin ang sumusunod na akda kung ito ay **Piksiyon o Di-Piksiyon**. Isulat ang mga ito sa tamang hanay sa loob ng tsart. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

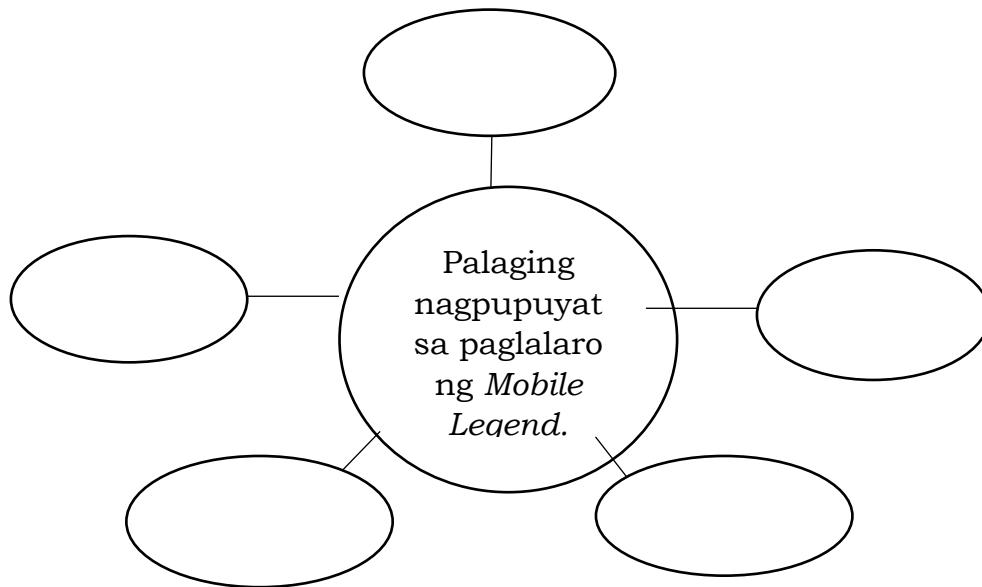
1. Ang Alamat ng Niyog
2. Ang Talambuhay ni Manuel L. Quezon
3. Si Pagong at si Matsing
4. Ang Tagumpay ni Manny Pacquiao
5. Duterte: Ang Pangulo
6. Ang Kapre sa Puno ng Balete
7. Ikalawang Digmaang Pandaigdig
8. Mga Epekto ng Pandemya
9. Ang Leon at Ang Daga
10. Ang Alamat ng Pinya

Piksiyon	Di-Piksiyon

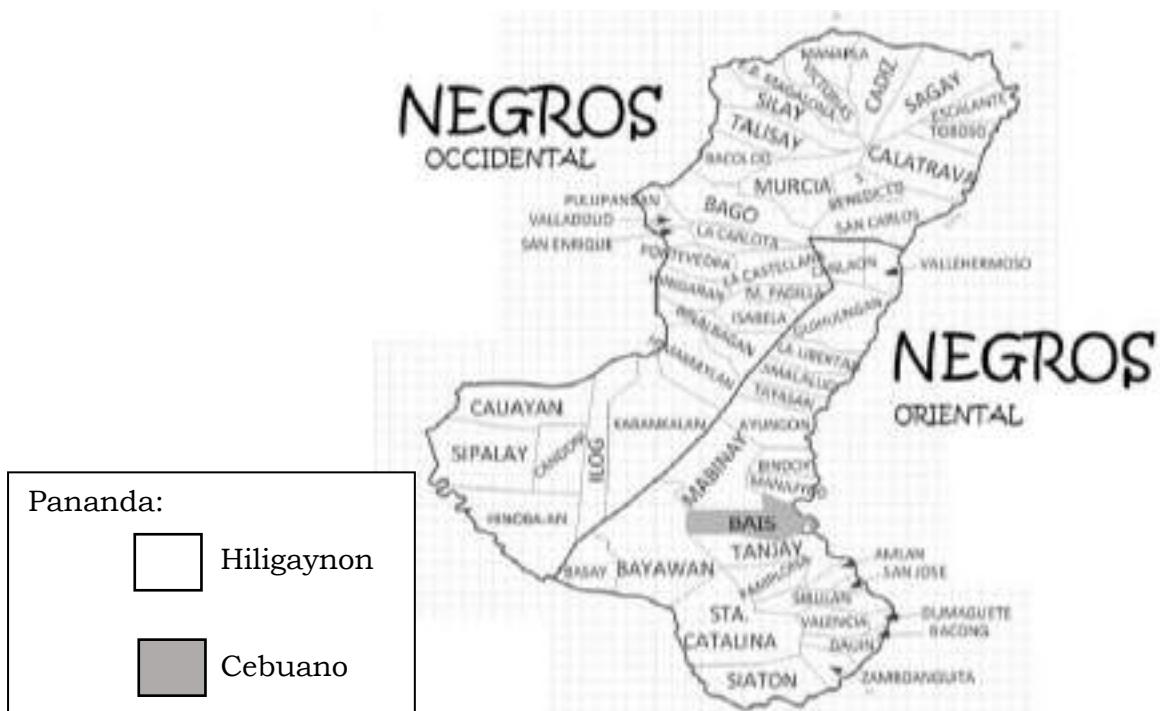

Tuklasin

B. Panuto: Gamit ang dayagram, ibigay ang maaaring maging bunga ng sanhi na makikita sa loob ng malaking bilog. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

C. Panuto: Nasa ibaba ang mapa ng Negros kasama ang pananda. Pag-aralan at sagutin ang mga tanong sa ibaba.

Mga tanong:

1. Base sa mapa, anong wika ang ginagamit ng mga tagalungsod ng Silay?

2. Anong wika ang ginagamit ng mga taga-Bais?

3. Ayon sa mapa, ang Bacolod ay nabibilang sa Negros Occidental anong wika ang ginagamit ng mga tagarito?

4. Kung si Jeffrey ay tagalungsod ng Bago anong wika ang kaniyang ginagamit kung titingnan ang mapa?

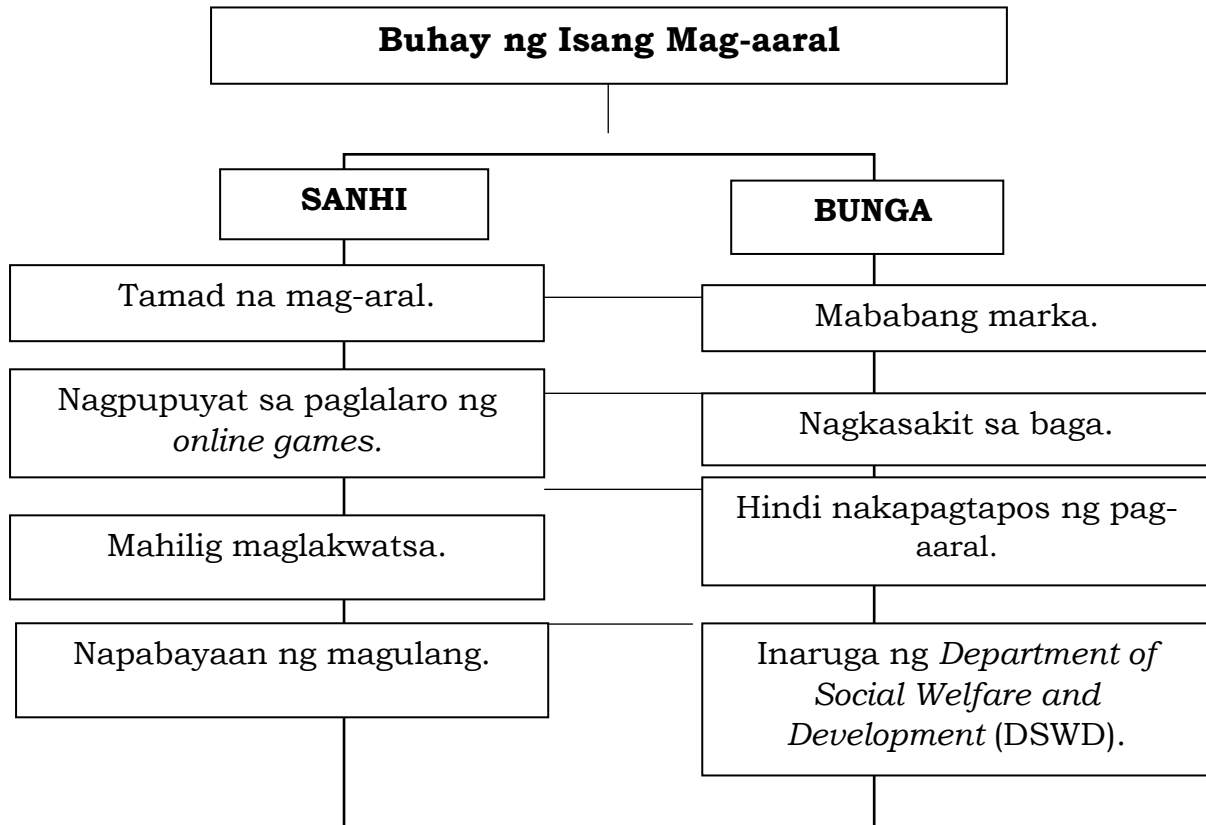
5. Karamihan sa mga tao rito ay mga Cebuano. Saang bahagi ng Negros ito?

Suriin

Ang dayagram, tsart, mapa, at grap ay mga grapikong pantulong upang madaling maunawaan ang mga impormasyon. Sa pamamagitan ng mga ito, napasisimple ang paglalahad ng mga datos sa isang teksto. Kapaki-pakinabang ang mga ito para sa isang batang katulad mo sapagkat araw-araw ay marami tayong impormasyon o datos na nababasa o naririnig. Katulad na lamang sa mga datos tungkol sa dami ng mga taong nagpositibo sa COVID 19 sa isang lugar o bilang ng mga gumaling mula sa sakit na ito.

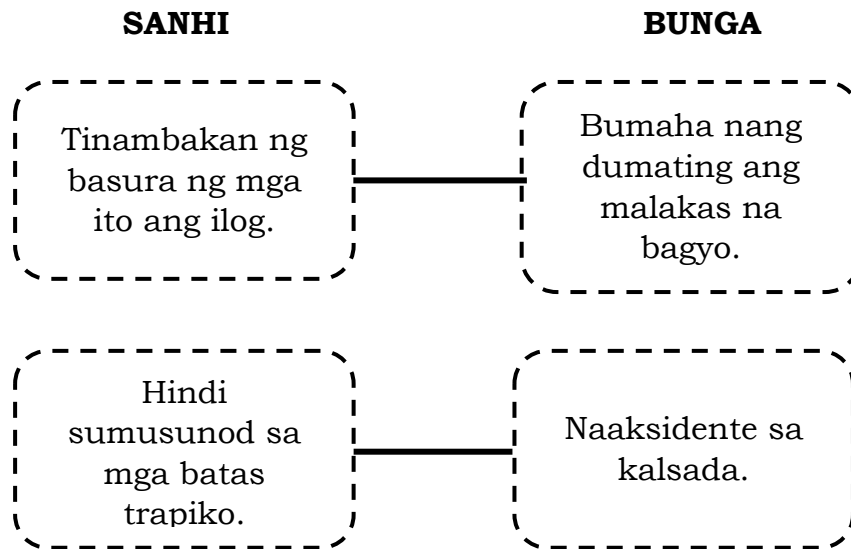
A. Suriin ang halimbawa ng Sanhi at Bunga sa ibaba:

B. Narito pa ang ilang halimbawa:

SANHI	BUNGA
1. Masipag mag-aral.	Nakakuha ng mataas na marka.
2. Tumutulong sa gawaing-bahay kung walang pasok.	Masaya ang kaniyang nanay.
3. Tinuturuan ang mga nakababatang kapatid sa kanilang aralin	Hindi nahihirapan sa pagsagot ang mga kapatid.
4. Nanalo sa isang kilalang patimpalak.	Napagyaman ang talento at nagkaroon ng lakas ng loob.
5. Mahilig kumain ng gulay at prutas.	Lumusog ang katawan.

- C. Makikita mo rin sa ibaba ang iba pang paraan ng paglalahad ng Sanhi at Bunga sa pamamagitan ng isang dayagram:

Ang ugnayang Sanhi at Bunga/Problema at Solusyon ay ilan sa mga pangyayari na maaaring ilahad sa pamamagitan ng dayagram. Napakahalaga ng malinaw na pagkaunawa sa ugnayang ito upang magiging malinaw din sa mambabasa ang nilalaman nitong impormasyon.

Ang ugnayang problema at solusyon ay napakahalaga upang malaman ang pinagmulan at kinalabasan ng isang problema. Kung madali nating matutukoy ang problema, mas malaki ang posibilidad na makaisip agad tayo ng solusyon upang malutas ito.

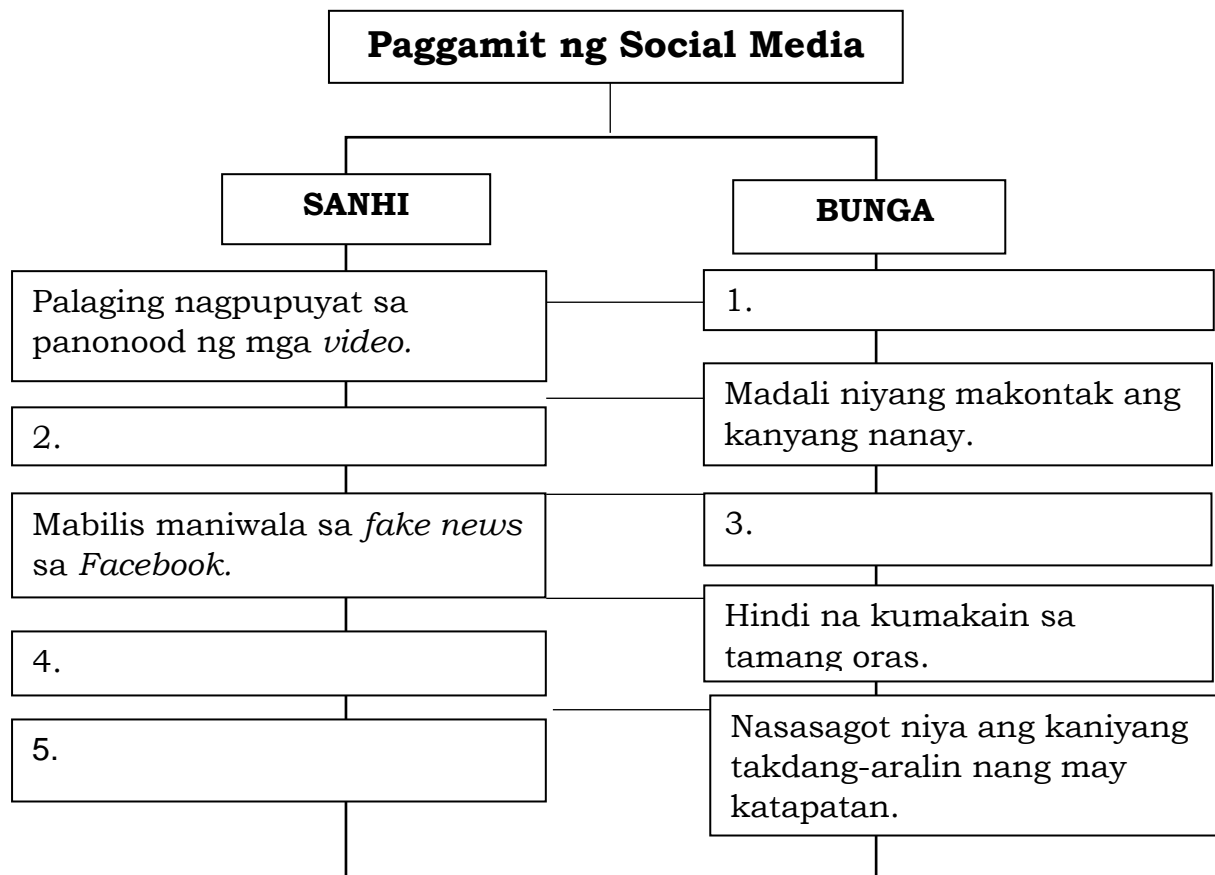

Pagyamanin

Gawain 1

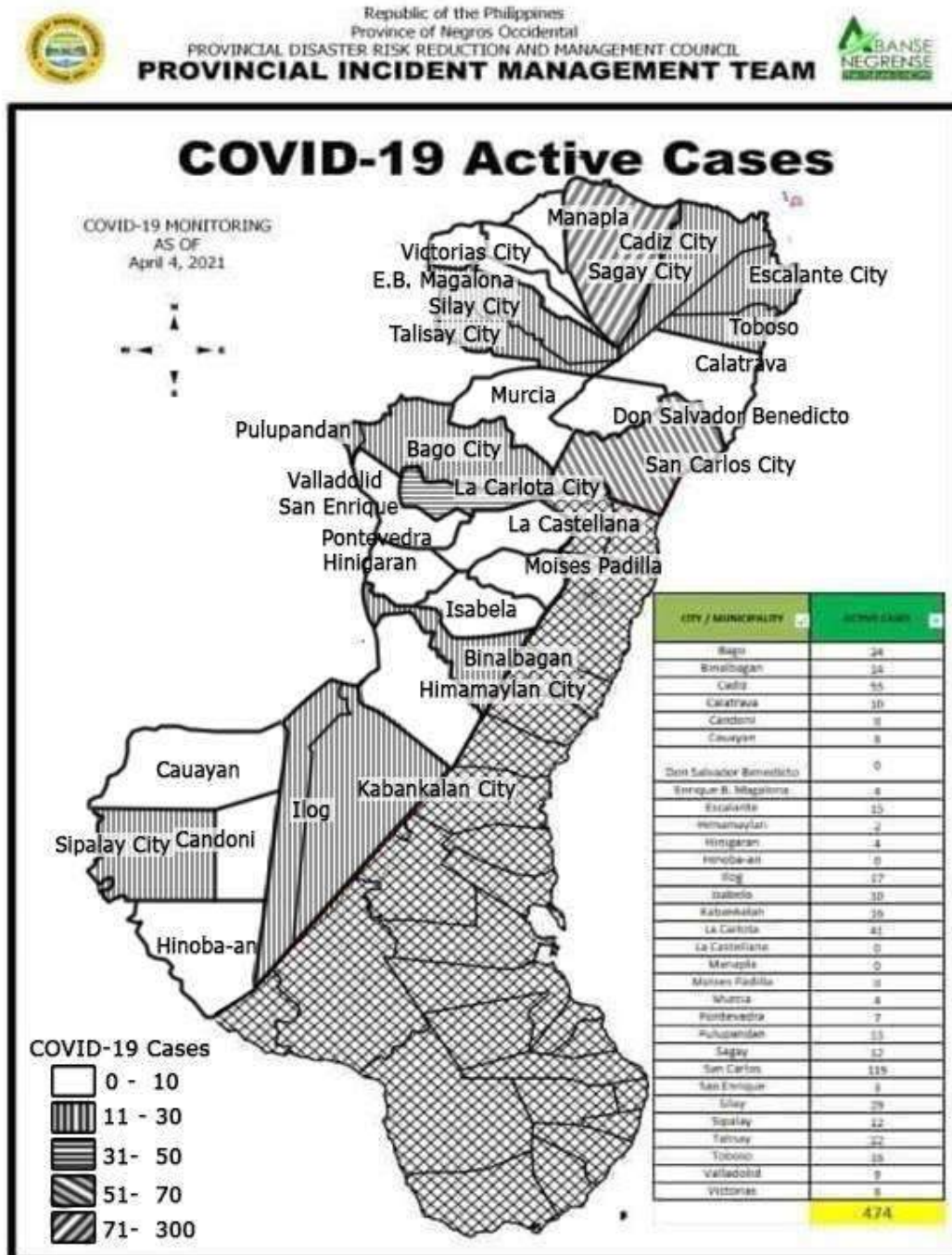
Marami sa mga kabataan ngayon ang nahihilig sa paggugol ng kanilang oras sa *social media* tulad ng *Facebook*, *Twitter*, *Instagram*, *Youtube*, at marami pang iba. Ito ay maaaring magdala ng kabutihan o kasamaan sa kanilang pang-araw-araw na buhay. Sa puntong ito, ikaw ay magbibigay ng maraming dahilan ng paggamit ng *social media* at ang maaaring epekto nito sa iyong buhay.

Panuto: Ibigay ang mabuti at masamang sanhi at bunga ng paggamit ng *social media* gamit ang dayagram. Punan ng angkop na Sanhi at Bunga ang mga kahon kaugnay ng sinundang detalye. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Gawain 2

Panuto: Pag-aralan ang mapa sa ibaba at sagutin ang sumusunod na tanong sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Mga Tanong:

1. Kailan inilabas at saan nakuha ang impormasyon mula sa mapa sa itaas?

2. Ilan ang maaaring pinakamababang kaso ng nagpositibo sa COVID-19 sa Lungsod ng La Carlota?

3. Ano-anong mga bayan sa Negros Occidental ang may pinakakaunting kaso ng nagpositibo sa COVID-19?

4. Ano-anong mga bayan sa Negros Occidental ang may pinakamaraming kaso ng nagpositibo sa COVID-19?

5. Paano mo bibigyan ng interpretasyon ang kalagayan ng Lungsod ng Cadiz at kalagayan ng bayan ng Hinoba-an kaugnay sa bilang ng kaso ng nagpopositibo sa COVID-19?

Gawain 3

Panuto: Suriin ang tsart ng buwanang gastos ng pamilya Dela Cruz sa kanilang mga pangangailangan na nasa ibaba. Bumuo ng mga tanong upang makuha ang mahahalagang impormasyon mula rito. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Buwanang Gastos sa Mga Pangangailangan ng Pamilya Dela Cruz

Buwan	Pagkain	Tirahan	Pag-aaral	Kalusugan	Insurance
Enero	₱4,800.00	₱3,600.00	₱2,600.00	₱1,500.00	₱1,200.00
Pebrero	₱4,600.00	₱3,600.00	₱2,800.00	₱1,800.00	₱,200.00
Marso	₱4,800.00	₱3,600.00	₱2,800.00	₱1,300.00	₱1,200.00
Abril	₱5,600.00	₱3,600.00	_____	₱1,500.00	₱1,200.00
Mayo	₱6,000.00	₱3,600.00	₱16,800.00	₱1,200.00	₱1,200.00
Hunyo	₱4,800.00	₱3,600.00	₱2,800.00	₱2,800.00	₱1,200.00

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Isaisip

Kadalasan, ang mga pangyayari sa ating buhay ay may ugnayang **sanhi** at **bunga/problema at solusyon**.

Ang **sanhi** ay ang pangyayaring nagsasaad ng dahilan at ang **bunga** ay ang kinalabasan o naging epekto nito.

Ang mga impormasyon ay maaring ipahayag gamit ang mga grapikong pantulong na dayagram, tsart, mapa, at grap upang mas madaling maunawaan.

Ang ugnayang sanhi at bunga/problema at solusyon ay napakahalaga upang malaman ang pinagmulan at kinalabasan ng isang problema. Kung madali nating matutukoy ang problema, mas malaki ang posibilidad na makaisip agad tayo ng solusyon upang malutas ito.

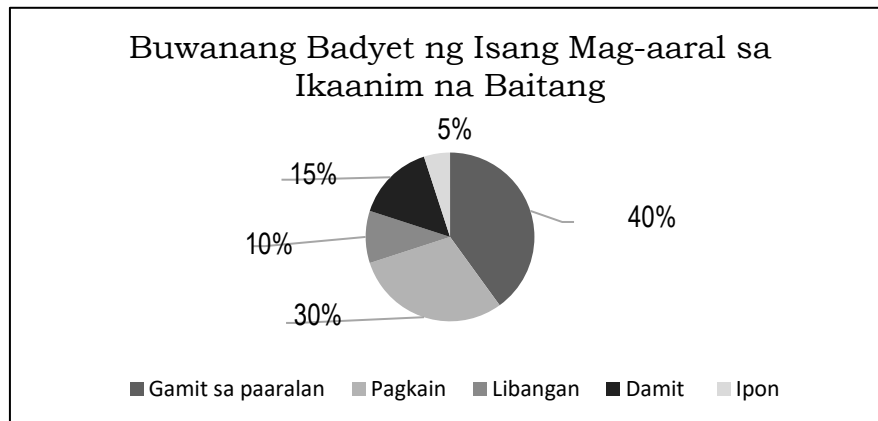
Isagawa

A. Panuto: Gumawa ng dayagram ng ugnayang Sanhi at Bunga ng pangyayari batay sa larawan sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Pilipino Star Ngayon 2018

Panuto: Pag-aralan ang grap. Gumawa ng limang tanong upang makakuha ng sapat na impormasyon mula rito. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

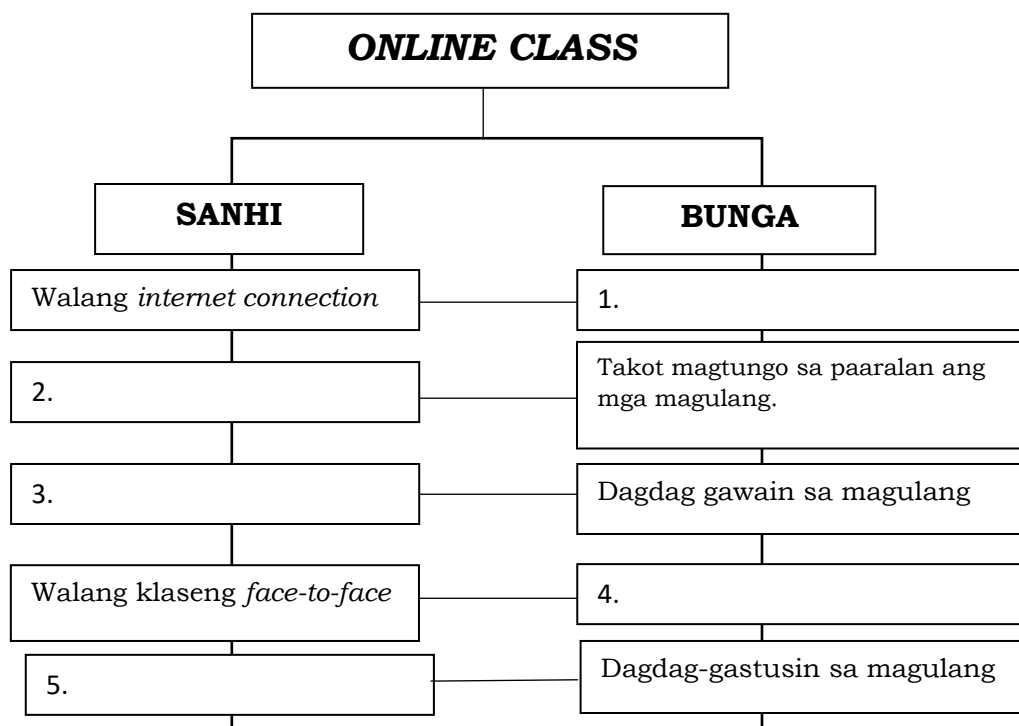

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tayahin

Panuto: Punan ng angkop na mga pahayag ang mga kahon sa dayagram upang ipakita ang ugnayang sanhi at bunga. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Karagdagang Gawain

Panuto: Manood ng balita ukol sa mga pangyayaring nagaganap sa ating bansa sa kasalukuyan. Gumawa ng dayagram ng ugnayang sanhi at bunga o problema at solusyon batay sa napanood na balita. Gawing malikhain ang iyong dayagram sa pamamagitan ng pagbuo nito gamit ang iba't ibang hugis at kulay. Matapos ito, lagyan ng pamagat ang iyong nabuong dayagram. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Susi sa Pagwawasto

<p>Subukin</p> <p>1-5 ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p>	<p>Balikan A</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Piksiyon 2. Di-Piksiyon 3. Piksiyon 4. Di-piksiyon 5. Di-piksiyon 6. Piksiyon 7. Di-piksiyon 8. Di-piksiyon 9. Piksiyon 10. Piksiyon 	<p>Tuklasin</p> <p>ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p>
<p>Pagyananin</p> <p>1-5 ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p> <p>1-5 ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p> <p>Gawain 1</p>	<p>Pagyananin</p> <p>1. Abril 4, 2021, Negros Occidental</p> <p>2. 31</p> <p>3. (Pakilagay ng guro)</p> <p>4. (Pakilagay ng guro)</p> <p>5. ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p>	<p>Isagawa</p> <p>A. ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p> <p>B. ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p>
<p>Karagdagang</p> <p>Gawain</p> <p>ang guro ang magpapasya sa pagpuntos sa sagot ng mag-aaral.</p>		

Sanggunian

Pilipino Star Ngayon (2018, June 28). EDITORYAL - Curfew vs minors dapat paigtingin. PhilStar. Retrieved from [EDITORYAL - Curfew vs minors dapat paigtingin | Pilipino Star Ngayon \(philstar.com\)](#)

Provincial Disaster Risk Reduction and Management Council (2021, April 4). NEGROS OCCIDENTAL Cumulative Report From March 27, 2020 to April 3, 2021. Provincial Government of Negros Occidental. Retrieved from [https://www.facebook.com/NegOcc.Gov/photos/pcb.2941592476104656/2941592049438032/](#)

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

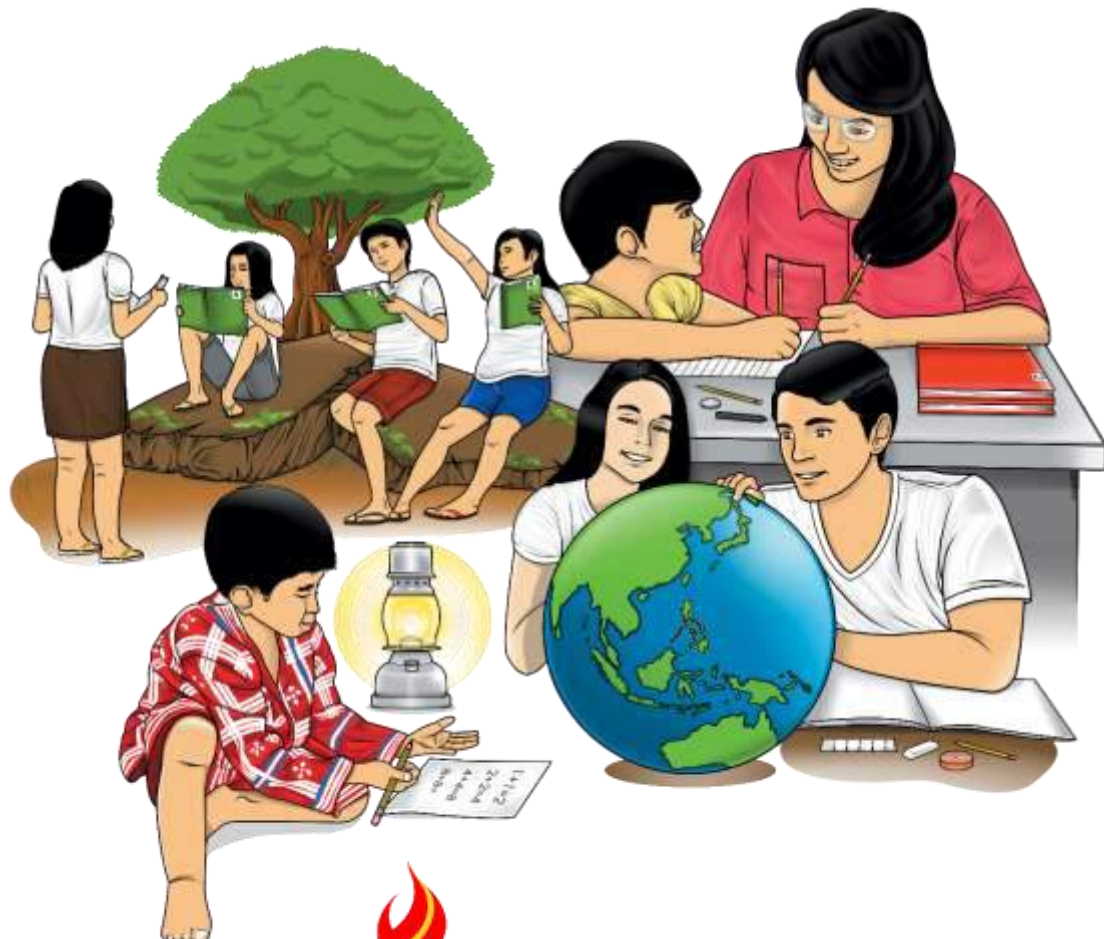
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrp@deped.gov.ph

Filipino

Ikaapat na Markahan – Modyul 5: Pagsulat ng Ulat, Balitang Pang- Isports, Liham sa Editor, at Iskrip ng Balitang Panradyo at Teleradyo

Filipino – Ikaanim na Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikaapat na Markahan – Modyul 5: Pagsulat ng Ulat, Balitang Pang-Isports,
Liham sa Editor, at Iskrip ng Balitang Panradyo at
Teleradyo

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak, o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Rosemarie G. Basiosa, Genalyn A. Tablatin, Clarissa V. Sayon, Rotchelle S. Vargas
Editor:	Juliet P. Quezon
Tagasuri:	Juliet P. Quezon, Emily D. Claro, Edwin Pameroyan Carmel Joy P. Aujero, Jenelyn G. Navajas, Roselyn Roldan Celestino S. Dalumpines IV, Angela B. Dilag, Antonette Espora
Tagalapat:	Jerry R. Baguios, Joy P. Nakamura, Leomel B. Ledda
Tagapamahala:	Ramir B. Uytico, Gladys Amylaine D. Sales, Nicasio S. FrioI, Elena P. Gonzaga, Federico P. Pillon, Jr., Juliet P. Quezon, Carmel Joy P. Aujero

Inilimbag sa Pilipinas ng Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon VI

Department of Education – Region VI

Office Address: Duran Street, Iloilo City

Telefax: (033) 336-2816 (033) 509-7653

E-mail Address: region6@deped.gov.ph

FILIPINO

Ikaapat na Markahan – Modyul 5:

Pagsulat ng Ulat, Balitang Pang-Isports, Liham sa *Editor*, at Iskrip ng Balitang Panradyo at Teleradyo

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta na? Ano ang pinakahuling balita sa inyong lugar? Paano ba naipaaabot ang mga pangyayari o balita sa ibang tao?

Maraming paraan upang maipapaabot ang balita sa ibang tao tulad ng ulat sa mga pahayagan, radyo, telebisyon, at ngayon, sa *social media*.

Oras-oras may nangyayari sa paligid natin. Minsan ay nakasasaksi at nakaririnig tayo ng mga kakaibang pangyayari, masama man o mabuti. May mga balitang nakakikilig o kapana-panabik lalo na kung ang balita ay tungkol sa idolo mo sa larangan ng isports o iba pa. Sa pagiging mulat sa mga pangyayari sa lipunan at sa pagnanais na maging aktibong mamamayan, makatutulong kung may kaalaman ka tungkol sa mahusay na pagbabalita.

Sa araling ito, tatalakayin natin ang pagsulat ng ulat at balitang pang-isports. Makatutulong kung pagbubutihin mo ang paggawa sa mga gawaing nakahanda rito. Inihanda ang mga ito upang hasain ang iyong kakayahan sa pagsulat ng ulat at balitang pang-isports na maaari mong magamit sa anumang kahingian ng panahon.

Sa pagtatapos mo ng aralin na ito, ikaw ay inaasahang:

- nakasusulat ng ulat at balitang pang-isport **(F6PU-IVb-2.1; F6PU-IVc-2.1.1)**

Subukin

A. Panuto: Basahin at unawain ang sumusunod na impormasyon sa ibaba at sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

- Pagsasagawa ng *Clean and Gren Project ng Supreme Pupil Government* (SPG) sa pangunguna ng Pangulo ng SPG na si Marissa Lualde ng ikaanim na baitang
- Naglinis ng buong paligid ng Emiliano Lizares Elementary School nitong kataapos na Biyernes, ika-8 ng umaga ng Enero 7, 2020 bilang paghahanda sa pagsimula ng klase sa bagong taon
- Nagtanim din ng mga puno sa bakanteng lupa ng Sitio Pula, Brgy. E. Lopez, Lungsod Silay
- Nakisali rin ang mga opisyal ng PTA sa pangunguna ni Pangulong Ma. Luisa Morales at ng ibang mga opisyal ng barangay sa pamumuno ni Ginoong Dante Magsipoc, unang Brgy. Kagawad ng barangay
- Nagbigay ng donasyon ang barangay para sa mga sumuporta at sumama sa proyekto
- Nagpasalamat ang Punong Guro na si Bb. Erlita Samos sa lahat ng sumuporta at nakilahok sa proyekto ng SPG

Mga Tanong:

1. Ano ang pangyayari?

_____.

2. Sino-sino ang mga taong sangkot sa pangyayaring ito?

_____.

3. Saan isinagawa ang proyekto?

_____.

4. Kailan isinagawa ang proyekto?

_____.

5. Bakit ito isinagawa?

_____.

6. Paano isinagawa ang proyekto? Isa-isahin ang mga hakbang.

_____.

B. Panuto: Pagtambalin ang mga salita sa **Hanay A** sa isport na pinaggagamitan nito sa **Hanay B**. Isulat ang titik ng iyong sagot sa sagutang papel.

Hanay A	Hanay B
_____ 1. <i>Knock-out</i>	<i>A. Volleyball</i>
_____ 2. <i>Home run</i>	<i>B. Basketbol</i>
_____ 3. <i>Freestyle</i>	<i>C. Boksing</i>
_____ 4. <i>Underhead serve</i>	<i>D. Swimming</i>
_____ 5. <i>Free-throw</i>	<i>E. Baseball</i>

Aralin 1

Pagsulat ng Ulat at Balitang Pang-isports

Isa sa ating mga naging aralin ay ang pagbibigay ng opinyon o reaksiyon sa isang balita o isyu. Ito ay isang mabuting kasanayan dahil naipahahayag natin ang sariling saloobin, opinion, o pananaw hinggil sa mga kaisipang inilahad.

Ang pagbibigay ng reaksiyon ay maaaring maipahayag sa pamamagitan ng pagsang-ayon o pagsalungat sa kaisipan ng sumulat, nagsalita, o kausap. Sikapin lamang na maging magalang upang maiwasan ang makasakit ng damdamin ng kapuwa.

Subukin natin ang iyong kasanayan sa pagbigay ng reaksiyon o opinyon. Gawin ang sumusunod na gawain.

Balikan

Panuto: Pag-aralan ang mga larawan sa ibaba. Pumili ng isa at ilahad ang maaaring kuwento sa likod ng iyong napiling larawan. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Pinagkunan: <https://www.voanews.com/covid-19-pandemic/philippines-finally-receives-first-batch-covid-19-vaccine>

<https://www.philstar.com/pilipino-star-ngayon/bansa/2020/11/14/2056849/pcg-195-nasagip-sa-mga-pagbaha-ng-cagayan-valley-dulot-ni-ulysses>

Tuklasin

A. Panuto: Basahin ang ulat sa ibaba at sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Maagang Pamasko ng mga Retiradong Guro ni Genalyn A. Tablatin

Disyembre 6, 2020, sinorpresa ng mga retiradong guro ng Lungsod ng Silay ang mga residente ng Barangay Kapitan Ramon. Namigay sila ng tigsasampung kilong bigas at *grocery* sa bawat pamilyang sakop ng barangay. Laking pasasalamat ng mga tao sa naturang barangay sa maagang pamasko lalo na sa panahon ng pandemya kung saan mas marami ang naghihirap. Nagbigay din sila ng mga buto ng iba't ibang gulay para sa proyektong pangkabuhayan upang tulungang makabangon ang mamamayang nakatira roon.

Ito ay isang paraan ng mga retiradong guro upang ipaabot ang tulong sa kanilang kapuwa at magbahagi ng biyaya mula sa Maykapal. Isa rin itong magandang halimbawa na dapat pamarisan ng karamihan.

Tanong:

1. Sino-sino ang namigay ng maagang pamasko?

2. Kailan at saan naganap ang pangyayari?

3. Ano-ano ang kanilang ipinamigay na tulong?

4. Anong katangian mayroon sila? _____

5. Ano pa ang ibang impormasyong nakuha mo mula sa ulat?

B. Panuto: Basahin ang halimbawa ng balitang pang-isports sa loob ng kahon at sagutin ang mga tanong sa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Patag ES nasungkit ang pilak at ginto sa *track-and-field*

ni: Genalyn A. Tablatin

Nasungkit ni Rico Batoliño ang *gold medal* at ni Leo Aldamar ang *silver medal* sa *track-and-field* sa isinagawang *Division Meet* nitong Pebrero 10-12, 2020 kung saan muli na namang nagpakitang gilas ang mga estudyanteng-atleta ng Lungsod Silay sa larangan ng isports.

Sina Batoliño at Aldamar ay parehong mag-aaral sa ikaanim na baitang ng Mababang Paaralan ng Patag. Pareho silang pasok para lumaban sa mas mataas na nibel ng laro – ang *Area Meet* na inaasahang gaganapin sa buwan ng Marso.

Iba’t ibang laro ang ginanap sa Doña Montserrat Lopez Memorial High School (DMLMHS) gaya ng *volleyball*, *basketball*, *softball*, *badminton*, at *track-and-field*.

Maraming napanalunan ang mga malalaking paaralan sa lungsod ngunit hindi nagpahuli ang ilang mag-aaral mula sa maliliit at malalayong paaralan sa lungsod gaya nina Batoliño at Aldamar.

Tanong:

1. Tungkol saan ang balitang iyong binasa?

2. Paano inumpisahan ng manunulat ang balita?

3. Ano ang napansin mo sa mga ginamit na salita sa balita?

4. Nagbigay ba o hindi ng opinyon ang taga-ulat? Bakit oo? Bakit hindi?

5. Anong katangian ang dapat taglayin ng isang manunulat ng balitang pangkalakasan?

Suriin

Ano ang balita? Ito ay ang paghahatid ng tumpak na impormasyon tungkol sa isang totoong pangyayari.

Sa pagsulat ng isang **balita**, sinusunod ang tinatawag na *inverted pyramid* kung saan ang unang talata ay naglalaman ng pinakamahalagang impormasyon tungkol sa pangyayari. Sinasagot nito ang mahahalagang tanong, tulad ng:

- Ano? - Ano ang nangyari?
- Sino? - Sino ang mga taong sangkot sa pangyayari?
- Saan? - Saan nangyari ang balita?
- Kailan? - Kailan ito nangyari?
- Bakit? - Bakit ito nangyari?
- Paano? - Paano ito nangyari?

Papaliit o papagaan na ang sumusunod na mga pangyayari sa talata.

Dapat tandaan:

- Gumamit ng simple, napapanahon, at naiintindihang mga salita.
- Iwasang maging maligoy.
- Gawing maikli ang talata.
- Iwasang magbigay ng personal na komento o opinyon ng tagaulat.

Ang **Balitang Pampalakasan o Pang-isports** ay isang pagpapahayag ng mga balitang kaugnay sa mga pangyayari sa mundo ng palakasan. Ito ay isa sa pinakamaganda at nakaaaliw na gawaing pamperyodiko.

Uri ng Balitang Pang-isports

1. Paunang Balita (*Advance News*) – ibinabalita ang napipintong labanan ng mga koponan. Ito ay hinggil sa kakayahan at kahinaan ng bawat manlalaro sa koponan. Tinatalakay rin ang kahalagahan ng larong gaganapin.
2. Kasalukuyang Balita (*Actual Coverage*) – ito ay naglalahad ng mga pangyayari sa laro.

Paraan sa Pagsulat ng Balitang Isports:

1. Isinusulat ito katulad ng pagsusulat ng karaniwang balita.
2. Inuuna rin sa pagsulat ng balitang isport ang malaking pangyayari sa pamamaraang baliktad na piramide (*inverted pyramid*).
3. Gumagamit ang isang manunulat ng balitang pang-isport ng mga salitang 'malalakas' at buhay.
4. Laging nasa patnubay ang resulta ng laro o tunggalian upang mapukaw o maakit ang mambabasa.

5. Kung ang laro ay labanan ng koponan na katulad ng *basketball* o *softball*, huwag kalimutang banggitin ang nagpanalo sa laro.
6. Sa pagsulat ng balitang isports ay ipinakikita kung bakit hindi nanalo ang isang koponan.
7. Isinusulat ito sa paraang madaling maunawaan ng mambabasa.

Pagyamanin

Sa bahaging ito, isasagawa mo ang mga gawain upang higit pang mapagyaman ang iyong kaalaman sa natalakay na aralin.

Gawain 1

Panuto: Suriin ang mga detalye sa loob ng kahon at sumulat ng isang ulat hinggil dito. Isulat ang iyong sagot sa loob ng kahon sa iyong sagutang papel.

Ano:	Pagpapauwi sa mga <i>Overseas Filipino Worker</i> (OFW) sa kanilang probinsiya sa panahon ng <i>COVID-19</i>
Sino:	Mga OFW mula sa Saudi, Dubai, at Kuwait, Gob. Lacson ng Probinsiya ng Negros Occidental
Saan:	Sa Maynila, kung saan na- <i>stranded</i> ang mga OFW patungo sa probinsiya ng Negros Occidental
Kailan:	Sabado, ika-5 ng Abril, 2020
Paano:	Nagdesisyon ang gobernador ng Negros Occidental na payagang makauwi ang mga OFWs na na- <i>stranded</i> sa Maynila sa probinsiya dahil na rin sa pag-aalala sa kanilang sitwasyon ngunit kailangang sumunod sila sa <i>health protocols</i> gaya ng pagpapa- <i>swab test</i> at pagsailalim sa quarantine sa loob ng labing-apat na araw
Bakit:	Dahil sa COVID-19 kaya nagbawas ng mga manggagawa sa ibang bansa at na puwersang pauwiin ang mga OFW sa Pilipinas.

Gawain 2

Panuto: Gumawa ng balitang pang-isports ayon sa ibinigay na datos sa ibaba. Isulat ito sa loob ng kahon sa iyong sagutang papel.

Ano: Laro ng Lahi (Palo-Sebo)
Saan: Patag Elementary School
Kailan: Biyernes, Agosto 23, 2019; ika-1:00 n.h. (sinariwa sa pagdiriwang ng Buwan ng Wika)
Mga kalahok: Romy Villamor (Baitang 6), Leovec Villarena (Baitang 5), Aldrin Mape (Baitang 4)
Oras ng pagkuha ng banderitas: Villamor (5 minuto at 35 segundo), Villarena (8 minuto at 21 segundo), Mape (10 minunto at 11 segundo)
Kondisyon ng panahon: mainit na hapon
Mga manonood: Mga magulang, mga mag-aaral, mga guro, at mga bisita, puno ng hiyawan sa kapana-panabik na pag-akyat at pagdausdos ng mga kalahok sa madulas na kawayan.
Papremyo: Isang libong piso (P1,000.00) – unang pwesto
 Limang daang piso (500.00) – ikalawang pwesto
 Tatlong daang piso (300.00) – ikatlong pwesto
Pag-aanunsiyo ng Nagwagi: Ika-4:00 n.h., sa pamumuno ni Bb. Ellen A. Luceño, Punong Guro, kasama ang mga guro

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Gawain 3

Panuto: Bumuo ng iyong sariling ulat batay sa iyong obserbasyon sa mga pangyayari sa kinabibilangan mong pamayanan. Upang magawa ito, unang itala ang Ano, Sino, Saan, Kailan, Paano, at Bakit ng pangyayaring nasaksihan at saka ito pagsama-samahin sa isang talata upang makabuo ng malinaw na ulat. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

Isaisip

May mahahalagang bagay na dapat alalahanin ng isang manunulat ng balita.

Sa pagsulat ng isang ulat at balitang pang-isports, kailangan ang mga datos na sumasagot sa katanungang: ***ano, sino, saan, kailan, paano, at bakit.*** Dinadagdagan na lamang ito ng mga magagaan o malilit na detalye.

Isagawa

- <https://www.youtube.com/watch?v=JYg9dW2I73E>

[illegible]

<https://www.youtube.com/watch?v=oXAUEcHKo18> (boksing)
<https://www.youtube.com/watch?v=SuTjWY37ITE> (basketbol)
<https://www.youtube.com/watch?v=UMc3y3DAkM0> (*sepak takraw*)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

Rubrik para sa Pagsulat ng Ulat/Balita

	Napakahusay 5 puntos	Mahusay 4 puntos	Nalilinang 3 puntos	Nagsisimula 2 puntos
Nilalaman	Kumpleto at wasto ang lahat ng impormasyon.	May ilang nakaligtaan ngunit wasto ang lahat ng naisulat na impormasyon.	May maraming kulang ngunit wasto ang mga impormasyon	May maraming kulang at mali na impormasyon
Presentasyon	Nakapupukaw ng interes ang paglalahad ng ulat/balita. Maayos ang daloy. Malakas ang tinig ng paglalahad.	Maayos na nailahad ang balita. Nauunawaan ang nilalaman.	Hindi gaanong maayos na nailahad ang balita.	Hindi maayos na nailahad ang balita at hindi gaanong nauunawaan ang nilalaman.
Organisasyon	Organisado, malinaw, simple at may tamang pagkakasunod-sunod ang mga impormasyon sa ulat/balita. Malinaw ang daloy at organisado ang paglalahad ng kaisipan.	Malinaw at maayos ang presentasyon ng mga ideya sa sulat. Malinaw ang daloy ng paglalahad ng kaisipan.	Maayos ang presentasyon ng mga pangyayari at ideya. May bahaging di gaanong malinaw.	Hindi maayos ang presentasyon ng mga ideya. Maraming bahagi ang hindi malinaw sa paglalahad ng kaisipan.
Sangkap Panggramatika (baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas)	Malinaw, maayos, at tama ang baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas.	Wasto ang baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas	May ilang pagkakamali sa baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas	Hindi kinakitaan ng sinop sa pagsulat.

This image shows a single page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, leaving small margins at the top and bottom. There are no vertical margin lines, and the page is completely blank except for the lines themselves.

Panuto: Sumulat ng balitang isport batay sa mga detalye sa ibaba. Sumangguni sa itinakdang rubrik sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Ano: *Basketball Championship (Division Meet 2019)*

Saan: *Silay City Gym*

Kailan: Huwebes, Setyembre 19, 2019; ika-9:00 n.u.

Magkalabang Koponan: Distrito I at Distrito V

Iskor: 33-31; 61-60

Mga Bayani ng Laro: Daniel Cruz (24 puntos) at Rico Canlas (21 puntos bumira sa krusiyal na oras ng laro kabilang ang nagpanalong free throw)

Interbyu kay Canlas: “Determinasyon at pagkakaisa ang naging daan para ipanalo ang laro.”

Kondisyon ng Panahon: Mainit na umaga

Mga Manonood: Punong-puno ng mga naghihiyawang manonood ang *court*. (Marami ang pabor sa Distrito V)

Mga kapana-panabik na bahagi ng laban:

First Half: Dikit ang laban kung saan nagpapalitan ng lamang ang dalawang koponan. Natapos saa 33-31 pabor sa Distrito V.

Second Half: Walang itulak-kabigin sa pagitan ng Distrito V at Distrito I na patuloy ang palitan ng iskor.

Huling tatlong minuto: Naagaw ng Distrito I ang abante ngunit pumukol ng tres si Canlas para ibigay sa Distrito V ang 57-56 kalamangan. Nag-init si Menor ng Distrito I at itinabla ang laro sa 60-60. Sampung Ssegundo na lamang nang ma-*foul* si Canlas, unang free throw kinain pero iniluwa rin ng *ring* at pangalawang *free throw* na pasok at siyang tumapos sa laro sa iskor na 61-60.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Rubrik para sa Pagsulat ng Ulat/Balita

	Napakahusay 5 puntos	Mahusay 4 puntos	Nalilinang 3 puntos	Nagsisimula 2 puntos
Nilalaman	Kumpleto at wasto ang lahat ng impormasyon.	May ilang nakaligtaan ngunit wasto ang lahat ng naisulat na impormasyon.	May maraming kulang ngunit wasto ang mga impormasyon	May maraming kulang at mali na impormasyon
Presentasyon	Nakakapukaw ng interes ang paglalahad ng ulat/balita. Maayos ang daloy. Malakas ang tinig ng paglalahad.	Maayos na nailahad ang balita. Nauunawaan ang nilalaman.	Hindi gaanong maayos na nailahad ang balita.	Hindi maayos na nailahad ang balita at hindi gaanong nauunawaan ang nilalaman.
Organisasyon	Organisado, malinaw, simple at may tamang pagkakasunod-sunod ang mga impormasyon sa ulat/balita. Malinaw ang daloy at organisado ang paglalahad ng kaisipan.	Malinaw at maayos ang presentasyon ng mga ideya sa sulat. Malinaw ang daloy ng paglalahad ng kaisipan.	Maayos ang presentasyon ng mga pangyayari at ideya. May bahaging di gaanong malinaw.	Hindi maayos ang presentasyon ng mga ideya. Maraming bahagi ang hindi malinaw sa paglalahad ng kaisipan.
Sangkap Panggramatika (baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas)	Malinaw, maayos, at tama ang baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas.	Wasto ang baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas	May ilang pagkakamali sa baybay, kapitalisasyon, gamit ng salita, at pagbabantas	Hindi kinakitaan ng sinop sa pagsulat.

Karagdagang Gawain

A. Panuto: Kumalap ng impormasyon ukol sa kalagayan ng pagpapabakuna sa bansa sa kasalukuyan. Maaaring kapanayamin ang iyong mga kasama sa iyong tahanan. Matapos ito, bumuo ng isang ulat ukol sa iyong mga nakalap na impormasyon.

B. Panuto: Sumulat ng isang balita tungkol sa kalagayan ng isang kilalang atleta sa inyong bayan sa anomang larangan ng isports. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Alamin

May mensahe ka bang nais ipaabot?

Sa panahon ngayon ng *social media*, ginagamit pa rin ang liham bilang pormal na komunikasyon na maaring ipadala sa *electronic mail*. Sa panahon ng pandemya, naging gamitin ang paglilihaman gamit ang mga sulatroniko o *email* upang maipagpatuloy ang pormal na komunikasyon sa mga paaralan, pamahalaan, opisina, at iba pa.

Isa sa mga uri ng liham ay ang Liham Pangangalakal na isinusulat upang makipag-ugnayan, makapag-abot, at makapaglahad ng mga saloobin, ideya, o opinyon hinggil sa isang mahalagang isyu o paksa para sa mga kinauukulan tulad ng sa isang *editor* sa pahayagan, magasin, o iba pang publikasyon.

Paano ba inihahanda ang isang sulat sa editor? Iyan ang tatalakayin natin sa araling ito.

Pagkatapos ng aralin na ito, ikaw ay inaasahang:

- nakasusulat ng liham sa editor **(F6PU-IVf-2.3)**.

Subukin

Panuto: Ayusin at isulat nang tama ang sumusunod na mga bahagi ng isang liham sa editor gamit ang estilong *full block*. Isulat ito sa iyong sagutang papel. (10 puntos)

1. Ginoong/Ginang/Binibining Editor:
2. Lubos na gumagalang,
Maria Fe Reyes
3. Sa Tagapamahala
Sun Star Bacolod Publishing, Inc.
Room 119, Ground Floor, VSB Building
6th Street, Bacolod City
4. Kalye ng Bonifacio
Lungsod ng Silay
Ika-30 ng Marso, 2019

5. Magandang araw po!

Ako po'y isang mag-aaral sa ikaanim na baitang. Nabasa ko po na nangangailangan kayo ng isang ilustrektor sa inyong pahayagan.

Nais ko pong mag-aplay sa posisyong ito. Mahilig po ako sa pagguhit. Marami na po akong mga iginuhit na nanalo sa mga paligsahan sa aming paaralan. Sana po ay mabigyan ninyo ako ng pagkakataon na makapagtrabaho ngayong bakasyon upang makatulong naman po ako sa aking mga magulang. Kung inyong mamarapatin, nais ko pong makipagkita sa inyo para sa interbyu at para ipakita ang mga gawa ko.

Lubos po akong umaasa sa inyong pagsagot.

Aralin
2

Pagsulat ng Liham sa
Editor

Balikan

Panuto: Bago mo pag-aralan ang pagsulat sa editor, balikan mo muna ang mga bahagi ng Liham Pangangalakal. Kilalanin ang bawat bahagi ng liham at isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

_____ 1.

Mababang Paaralan ng Hilagang Silay
Kalye Rizal
Lungsod Silay
Oktubre 12, 2019

Sa Tagapamahala
Claro Publishing House, Inc.
Kalye Tres Fuentes
Lungsod Silay

2. _____

Ginoo/Ginang/Binibini:

3. _____

Mangyaring padalhan ninyo kami ng mga sumusunod na aklat at babasahin:

2 Talatinigan (Filipino-Filipino)

2 Mga Alamat

2 Panitikang Pambata

Ang bayad ay ibibigay po namin sa inyong tagapaghatid.

4. _____

Lubos na sumasainyo,

Lydia G. Luceros

Mag-aaral, Baitang VI-A

5. _____

6. _____

Tuklasin

Panuto: Suriin ang liham sa ibaba at sumulat ng liham pangangalakal gamit ang sariling datos. Gawing batayan ang gabay sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Violeta Integrated School
Hacienda Violeta, Brgy. Kapitan. Ramon
Lungsod Silay
Pebrero 5, 2019

Sa Tagapamahala
Visayan Daily Star
Araneta Avenue
Lungsod Bacolod

Ginang/Ginoo/Binibini:

Isang magandang araw po sa inyo!

Ako po ay si Jazmin A. Gonzales, *Editor-in-Chief* ng aming pampaaralang pahayagan sa Filipino. Nais ko pong magsumite ng aking panulat batay sa napapanahong isyu ukol sa **No Assignment Policy**.

Naway mabigyang-pansin at mailathala ito sa inyong pahayagan.

Ang inyong positibong pagtugon ay lubos kong pasasalamatan.

Lubos na gumagalang,
Jazmin A. Gonzales

Gabay:

1. Palitan ang pamuhatan.

2. Gamitin ang petsa ngayon.

3. Palitan ang taong sinusulatan, ang katungkulan at ang tirahan.

4. Palitan ang bating pambungad.

5. Palitan ang isyu na inilahad sa katawan ng liham.

6. Palitan ang bating pamitagan at pangwakas.

7. Palitan ang pangalan ng sumulat.

Suriin

Sa pagsulat ng Liham Pangangalakal, mahalaga at nakatutulong ang mga datos at impormasyon na nakapaloob dito.

Liham Pangangalakal – ito ay sinusulat upang makipag-ugnayan sa mga tanggapan o opisina. Sa ganitong uri ng liham ay kailangan ang mga katangiang malinaw, maikli, magalang, tapat, mabisa, maayos, malinis, at makinilyado

Halimbawa:

Kalye Boulevard
Barangay Rizal, Lungsod Silay
Ika-20 ng Abril, 2020

Pamuhatan

G. Rodrigo M. Benedicto
Editor-in-Chief
Sunshine Daily Publishing
Lungsod Bacolod, Negros Occidental

Patutunguhan

Ginoong Benedicto: ————— **Bating Panimula**

Magandang araw po! Ako po si Gemma A. Cruz, isang mag-aaral sa mababang Paaralan ng Violeta. Sumulat po ako upang ipaalam ang kalagayan ng mga batang nasa kalye at kanilang pamilya na nakatira sa ilalim ng tulay. Nakita ko po sila sa mga daan na kumakatok sa mga bintana ng kotse at umaakyat sa mga pampasaherong dyip upang humingi ng pera. Dahil sa kanilang ginagawa, posibleng mabundol sila ng mabibilis na sasakyan. Gusto ko po sanang dalhin ang mga batang nasa kalye sa bahay-ampunan upang mabigyan ng atensiyon at maalagaan sila nang mabuti, mapakain, at maiwas sa kapahamakan. Sa bahay ampunan maaari silang matuto at makipaglaro sa ibang mga bata. Gusto ko rin pong malipat ang mga pamilya nila na nasa ilalim ng tulay sa isang maayos at ligtas na tahanan, bigyan sila kahit maliit na bahay upang mayroon silang matuluyan.

Alam kong malaki ang magagawa at maitutulong ng inyong pahayagan upang maipaabot sa pamahalaan ang ganitong mga kalagayan ng mga kapuwa nating nangangailangan.

Nais ko man pong pumunta sa inyong tanggapan ay hindi puwedeng lumabas kaming mga kabataan sa kalagayan natin ngayong may pandemya. Kung may katanungan o paglilinaw po kayo tungkol sa aking sulat, maaari nyo po akong sulatan at ipadala sa aking email address, gemma.cruz@gmail.com.

Maraming salamat po sa tulong na inyong maibibigay!

Katawan ng Liham

Lubos na gumagalang,

Bating Pangwakas

Gemma A. Crus

Lagda

Pagyamanin

Gawain 1

Panuto: Sumulat ng liham sa *editor* ng inyong pampaaralang peryodiko tungkol sa isyu o problemang pampaaralan na nais mong ipabatid sa estilong *full block* gamit ang gabay na makikita sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Isaisip

Ano ang layunin ng pagsulat ng liham pangangalakal gaya ng liham sa *editor*?

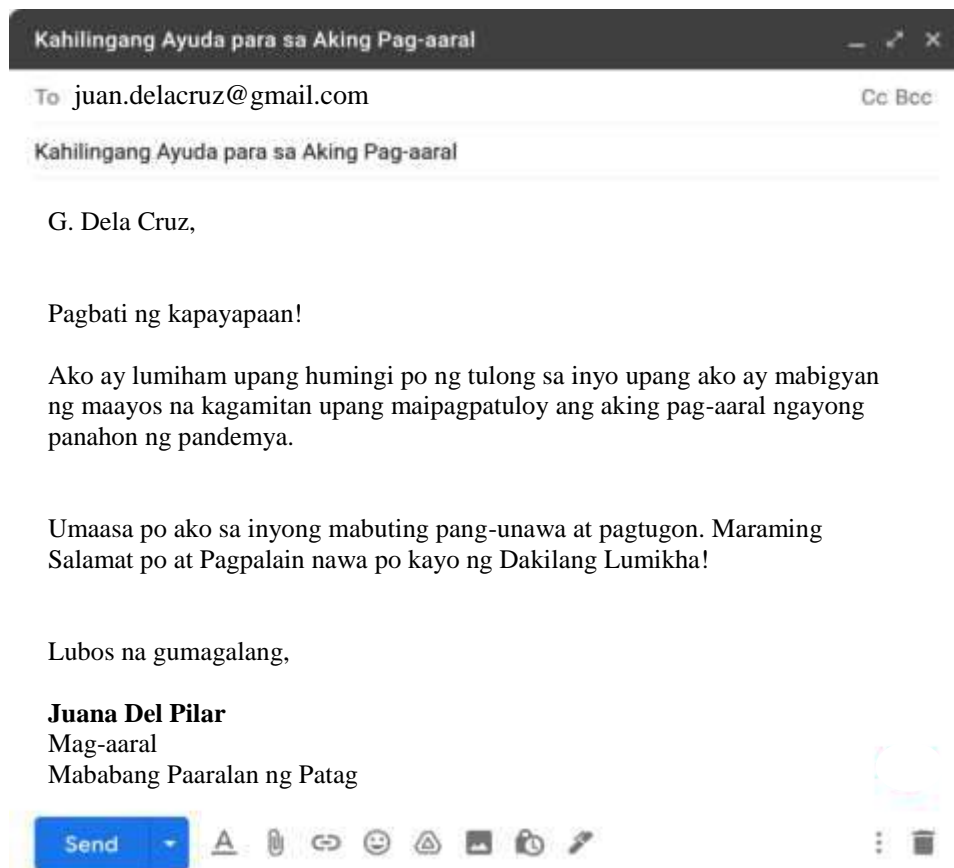
Ang liham pangangalakal ay sinusulat upang makipag-ugnayan sa mga tanggapan o opisina. Ang ganitong uri ng liham ay kailangang malinaw, maikli, magalang, tapat, mabisa, maayos, at malinis.

Ang **liham sa editor** ay isa sa mga halimbawa nito. Sinusulat ito upang ipaabot sa *editor* ng pahayagan ang saloobin, ideya, o opinyon hinggil sa isang mahalagang isyu o paksa. Mayroon itong anim na bahagi: pamuhatan, patutunguhan, bating panimula, katawan ng liham, bating pangwakas, at lagda.

Puwede itong ibigay nang personal, ipadala sa tanggapan ng koreo o ipadala sa *email* kung ito ay elektronikong liham.

Ang elektronikong liham (*electronic message*) o sulatroniko (*e-mail*) ay isang paraan ng paggawa, pagpadala at pagtanggap ng mga mensahe sa pamamagitan ng mga elektronikong sistemang pangkomunikasyon. Kailangan mayroon kang sariling *email address*.

Narito ang halimbawa ng isang elektronikong liham:

Isagawa

Panuto: Magbasa at magsuri ng kahit anong bahagi ng diyaryo o magasin. Ipahayag ang iyong mga saloobin o opinyon ukol sa nilalaman ng iyong binasang artikulo sa pamamagitan ng pagsulat ng liham sa editor gamit ang estilong *full block*. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Tayahin

Panuto: Magbasa at magsuri ng napapanahong balita, lathalain, o editorial mula sa lokal na diyaryo sa inyong lugar. Maghanda ng sulatroniko (*email*) o liham sa *editor* gamit ang gabay sa ibaba ukol sa iyong saloobin, opinyon, o reaksiyon sa nabasang bahagi. Ipadala ito sa *email address* ng peryodiko kung saan mo nabasa ang artikulo. Mag-*print* ng *screenshot* ng pinadalang *email* at isumite sa guro.

Karagdagang Gawain

Panuto: Mula sa iyong binuong liham sa naunang gawain (Tayahin), sumulat muli ng liham sa *editor* na humihingi ng pahintulot na mailathala ang artikulong iyong isinulat. Ipadala muli ito sa *email address* ng peryodiko kung saan mo nabasa ang artikulo.

Alamin

Alam mo ba?

Ang **radyo** noon ang pinakamabilis na tagapagpaabot ng mga balita at iba pang- impormasyon? Nagagamit ito sa mga lugar na walang elektrisidad at hindi naaabot ng mga peryodiko.

Maliban sa radyo, may isang sistema ng komunikasyon para sa pagpapahayag at pagtanggap ng mga gumagalaw na mga larawan at tunog sa kalayuan. Ito ay ang **telebisyon**.

Alam mo rin ba na may tsanel ang telebisyon na nakakabit sa radyo? Ang bersiyong ito ay tinatawag na **teleradyo**.

Sa araling ito, tatalakayin natin ang pagsulat ng iskrip sa Balitang Panradyo at Teleradyo.

Pagkatapos mo ng araling ito, inaasahang:

- nakasusulat ka ng iskrip para sa balitang panradyo at teleradyo (**F6PU-IVe-2.12.1**).

Subukin

Panuto: Ang sumusunod ay mga ekspresyon na ginagamit sa pagsulat ng iskrip na panradyo. Pagtambalin ang mga termino sa **Hanay A** sa kahulugan nito sa **Hanay B**. Isulat ang titik lamang ng iyong sagot sa sagutang papel.

A

1. *Station ID*
2. *Program ID*
3. *Teaser*
4. *Bumper*
5. *Billboard*
6. *Anchor*
7. *News Presenter*
8. *Scriptwriter*
9. *Technical Application*
10. *Infomercial*

B

- a. patalastas
- b. linyang pang-akit ng pansin
- c. *jingle* o pasalitang linyang ginagamit sa pagkilala ng istasyon
- d. pag-aaplay ng mga *sound effects* habang dumadaloy ang balitaan
- e. linyang ginagamit sa pagpapakilala ng programa
- f. linyang ipinapaalam kung sino ang isponsor ng programa
- g. Ipinapaalam na muling magbabalik ang programa pagkatapos ng patalastas
- h. tagapagpakilala ng tagapagbalita
- i. tagasulat ng buong iskrip
- j. tagapaghatid ng balita
- k. iskrip

Aralin 3

Pagsulat ng Iskrip ng Balitang Panradyo at Teleradyo

Kumusta ka na?

Ang pagsulat ng iskrip para sa Balitang Panradyo at Teleradyo ay pagbibigay-opportunidad kabataan na maipahayag ang kanilang saloobin kaugnay sa isang napapanahong isyu o isyung kanilang napiling *i-broadcast*. Nakatutulong ito upang maging isang epektibong tagasulat o maging tagapagbalita ang isang mag-aaral.

Balikan

Panuto: Kilalanin kung anong bahagi ng liham ang sumusunod. Hanapin ang sagot sa loob ng kahon. Isulat ang wastong sagot sa iyong sagutang papel.

Pamuhatan	Patutunguhan	Bating Panimula	
Katawan ng Liham	Lagda	Bating Pangwakas	Patalastas

1. Dito nakapaloob ang pangalan ng sumulat.
2. Ito ang pinakahuling bati ng sumulat.
3. Nakapaloob dito ang nilalaman o mensaheng nais ipabatid ng sumulat.
4. Dito nakalagay ang pangalan ng sinusulatan.
5. Binubuo ng pangalan at katungkulan ng susulatan, tanggapan, o opisina ng direksiyon ng sulat.

Tuklasin

Handa ka na ba sa isa namang bagong kaalaman? Kung ganoon, tingnan ang susunod na gawain.

Panuto: Basahing mabuti ang buong iskrip para sa Balitang Panradyo. Pag-aralan ang pormat at ang papel na ginagampanan ng bawat kasapi. Gagamitin dito ang mga ekspresyon o mga termino na nakikita sa bahaging **Subukin**. Pagkatapos nito ihanda ang sarili sa pagsulat ng iskrip tulad nito.

DZXP

(Malakas na bagsak ng tunog at biglang hihina)

Station ID: Boses ng kabataan, mata ng bayan. DZXP, radyo pampubliko, 6.84 sa palapihitan ng inyong mga radyo

Anchor 1: Renzelle S. Vargas

News Presenter: Rona Santos (Balitang Lokal)

Adrian Lucero (Balita mula sa Ibayong Dagat)

Gretchen Natividad (Balitang Pampalakasan)

Scriptwriter: Aubrey Lopez

Technical Application: Andrew Samson

Infomercial: Rona Santos, Adrian Lucero, Gretchen Natividad
(*Sound effects* malakas)

Station ID: Mula sa bulwagang pambalitaan himpilan at sandigan ng bayan, ito ang DZXP Radyo Pampubliko. 684 sa palapihitan ng inyong mga radyo.
(**sound effects**)

Anchor 1: Magandang hapon Pilipinas. Ito po ang inyong lingkod Renzelle Vargas, maghahatid sa inyo ng mga bago at rumaragasang balita sa loob at labas ng ating bansa. Sa ulo ng ating mga nagbabagang balita...
(*Sound effects*)

Anchor 1: Balitang Lokal. DSWD: Pamilya ni Michelle Silverio, nakatanggap ng ayuda.

Balita mula sa Ibayong Dagat. Mga Pinoy sa Rome, Italy nag-alay ng dugo para sa mga kritikal ang lagay dahil sa COVID-19

Balitang Pampalakasan. Bumangon mula sa malalim na hukay ang *Defending Champion* ng *De La Salle University* upang itabla ang serye kontra Ateneo de Manila University

Anchor 1: Para sa balitang lokal narito si Rona. Rona, pasok!

Balitang Lokal:

Nakatanggap na ng ayuda ang pamilya ni Michelle Silverio, ayon sa *Department of Social Welfare & Development (DSWD)*. Ayon sa DSWD, ipinaabot nitong Huwebes ang kanilang mga kawani sa DSWD Field Office V sa Bicol Region ang ayuda sa naiwang pamilya ni Silverio, na isang benepisyaryo ng Pantawid Pamilyang Pilipino Program (4Ps), at nakatanggap din ng tulong mula sa Social Amelioration Program. -Rona Santos, nag-uulat. (*sound effect*)

Anchor 1: Maraming salamat Rona. Balita mula sa ibayong dagat, narito ang ating lingkod, Adrian, idetalye mo!

Balita mula sa Ibayong Dagat:

Tinatayang 30 mga Pilipino ang boluntaryong nagbigay ng kanilang dugo bilang tulong sa mga pasyente ng *COVID-19* na kritikal and kondisyon. Sa tulong ng *IPARAMEDIC founder* na si Rogelio, naisagawa ang *blood donation drive*. Ang Italy ay isa sa mga bansa sa buong mundo na may pinakamataas na bilang ng mga namatay sa *COVID-19*. -Adrian Lucero, nagbabalita. (*sound effect*)

Anchor 1: Maraming salamat, Adrian. Ang ating oras ay 5 minuto bago mag alas 5 ng hapon.

Infomercial:

Tao 1: Pagtatanggal ng mga lumang jeep at papalitan ng bago?

Tao 2: Ito lang ba ang tanging paraan?

Tao 3: Para ito sa kabutihan ng lahat ng tao na gumagamit ng jeep.

T2: Paano na lamang ang mga jeepney drivers? Ang mga pamilya nila?

T1: Hindi na ba kayang bigyan ng marami pang panahon upang mapag-ipunan nila ang mga bagong jeep?

Tao 1, 2, 3: Unawain at intindihin ang ating jeepney drivers. Bigyan pa sila ng panahon, *say no to immediate jeepney phase out*. (*sound effect*)

Anchor 1: Muling nagbabalik ang DZXP Radyo Pampubliko. Sa Balitang Pampalakasan. Narito si Gretchen para sa balita.

Balitang Pampalakasan:

Bumangon mula sa malalim na hukay ang *defending champion* ng *De la Salle University* upang itabla ang serye kontra *Ateneo de Manila University*, 92-83, sa *Game 2* ng *UAAP men's basketball finals* sa Araneta Coliseum ngayong Miyerkoles. Nalubog ang *Green Archers* sa 21 na puntos na tambak, 28-49, ngunit bumulusok sa ikatlong yugto kung saan nilimitahan nila ang *blue eagles* sa walong puntos

upang dalhin ang serye sa do or die match sa Linggo. -Gretchen Natividad, nag-uulat. (*sound effect*)

Anchor 1: At 'yan ang mga balitang nakalap sa aming mas malawak na pagbabantay. Ito po ang inyong lingkod Renzelle Vargas. Maraming salamat at magandang hapon, bayan.

Station ID: Boses ng kabataan, mata ng bayan. DZXP Radyo Pampubliko, 6.84 sa palapihitan ng inyong mga radyo

Mga tanong:

1. Ano ang pangalan ng istasyon na umaarangkada?

2. Sino ang unang rumatsada sa programa?

3. Napapanahon ba ang isyu na ibinalita ni Rona Santos? Patunayan.

4. Bakit kailangan ang *infomercial*?

5. Paano isinusulat ang iskrip para sa balitang panradyo?

Narito ang isang pasada sa teleradyo. Alin kaya ang mas madaling isulat, ang iskrip sa balitang panradyo o ang iskrip sa teleradyo. Basahin at unawain ang iskrip sa ibaba.

Station ID: HO! HO! HO! MERRY CHRISTMAS! SIGURADONG MAGIGING MALIGAYA ANG PASKO AT MANINGNING ANG BAGONG TAON NINYO KUNG ANG LAHAT AY LIGTAS. PARA SA KALIGTASAN NG BUONG SAMBAYANAN, ISANG PAALALA HATID SA INYO NG TELERADYO. MAY PLANO KA BANG PUMUNTA SA MALL O DI KAYA'Y LUMABAS? NARITO ANG ILAN SA MGA TAGUBILIN PARA MAGING LIGTAS. HUWAG KALIMUTANG MAGSUOT NG FACE MASK, PALAGING BITBITIN ANG SANITIZER O ALCOHOL, DUMISTANSIYA NG NANG ISANG METRO, SA PAGBATI, KAWAY-KAWAY LANG MUNA NA MAY KASAMANG NGITI SA MGA AMIGO'T AMIGA, KUMARE, KUMPARE, O SA MGA KAKILALA. ANG MGA PAALALANG ITO AY HATID SA INYO NG DZXM TELERADYO. ANG MGA BALITA AT IMPORMASYONG NAKALAP AY MAPAKIKINGGAN SA PROGRAMANG ITO AT MAAARI DING PUMUNTA SA *GOOGLE STORE* AT *APPLE STORE* PARA SA IBA PANG IMPORMASYONG NAIS MALAMAN.

KAMI AY MAGBIBIGAY SA INYO NG IBAYONG KAKUWELAHAN AT KAALAMAN MULA LUNES HANGGANG BIYERNES ALAS 4:00 NG HAPON ANG PROGRAMANG PAKWELA TAYM.

KUWELAHANG MAY MATUTUHAN KAYO KAYA ANO PANG HINIHINTAY N'YO SUMALI NA AT TUMUTOK SA KUWELAHANG ITO NA MAGPAPA-HAPPY NG ARAW MO.

Hosts: AKO SI ANGELICA SALCEDO KASAMA SI RODERICK PALCES ANG MAGHAHATID SA INYO NG MGA TIPS KUNG PAANO SASAYA ANG ARAW NINYO.....TUMUTOK AT HUWAG BUMITIW SA PROGRAMANG PAKWELA TAYM.

Mga tanong:

1. Ano ang pangalan ng Teleradyo?
_____.
2. Sino kaya ang boses sa likod ng unang talata?
_____.
3. Ilan kaya ang bumubuo sa programang Teleradyo?
_____.
4. Maliban sa balita, ano pa ang hatid ng Teleradyo?
_____.
5. May pagkakaiba ba ang Balitang Panradyo at Teleradyo?
_____.

Suriin

Ano ang iskrip?

Iskrip. Ito ay manuskrito ng isang Awdyo-Biswal materyal na ginagamit sa pagbabalita. Dito makikita ang lahat ng mga salitang dapat bigkasin o sasabihin ng tagapagsalita sa programa. Ito ang ginagamit sa produksiyon. Dito rin makikita ang lahat ng mga mensahe na dapat ipabatid sa mga tagapakinig. Nagsisilbi itong gabay sa mga tagapag-ulat, direktor, tagaayos ng musika, *editor*, at mga teknisiyan.

Mga Dapat Tandaan sa Pagsulat ng Iskrip Panradyo

1. Ang isusulat na iskrip ay dapat malinaw at madaling maintindihan.
2. Gumamit ng mga salitang madaling unawain.
3. Gawing mabilis at simple ang balita ngunit naglalaman ng mahahalagang impormasyon.
4. Iwasang haluan ng personal na opinyon ang balita.
5. Isulat ang iskrip gamit ang malalaking letra.

Teleradyo. Ito ay isang tsanel na pantelibisyong nakakable (*cable television channel*). Ito ang bersiyong pantelibisyon ng himpilan ng radyo. Hindi lamang maririnig ang mga bumubuo sa teleradyo kung hindi mapanonood pa

Pagyamanin

Gawain 1

Panuto: Punan ng angkop na salita o ekspresyon ang mga sumusunod na patlang upang mabuo ang iskrip panradyo. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel. Isulat ang kumpletong iskrip.

(Bagsak ng tunog na malakas at biglang hihina)

1. _____ : DXXL RADYO ALISTO, MATA NG BAYAN, TINIG NG KATOTOHANAN.
DXXL RADYO ALISTO 24/7 SA PALAPIHITAN NG INYONG MGA 2. _____.

Anchor 1: Bea S. Venteroso

News Presenters: Stephany S. Ditchilla (Balitang Lokal)

Jedell O. Siason (3. _____)

Trishia S Javelona (Balitang Pampalakasan)

Scriptwriter: Shane S. Jadoc

Technical Application: Gene Anthony J. Villa

Infomercial: Renz S. Rojero, Trexie J. Solano

(*Sound effects* malakas)

Station ID: MULA SA BULWAGAN 4. _____, HIMPILAN AT SANDIGAN NG BAYAN
ITO ANG 5. _____ 24/7 SA INYONG MGA RADYO

Anchor 1: MAGANDANG BUHAY KABABAYAN. ITO ANG INYONG LINGKOD

6. _____, MAGDADALA NG MGA MAIINIT UMAATIKABONG 7. _____
SA LOOB AT LABAS NG ATING BANSA. SA 8. _____ NG ATING MGA
NAGLALAGABLAB NA BALITA.....

(Sound effects)

Anchor 1: BALITANG 9. _____ : PAMAHALAAN NG LUNGSOD NG SILAY

MAMIMIGAY NG AYUDA SA MGA BIKTIMA NG PANDEMYA.

BALITA MULA SA 10._____, MGA KABABAYANG NASA WEST VIRGINIA MAGPAPADALA NG TULONG SA MGA DINAANAN NG BAGYONG ULYSSES.

BALITANG 11. _____ : ITINANGHAL NA KAMPEON ANG GILAS PILIPINAS SA LOS ANGELES CALIFORNIA LABAN SA IBANG KOPONAN.

Gawain 2

Panuto: Gumawa ng isang angkop at mabisang *infomercial* sa paksa na “Walang Pasok kung Walang Bakuna”. Gawing gabay ang halimbawang ibinigay sa pagtalakay ng aralin. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

[illegible]

Gawain 3

Panuto: Sumulat ng maikling iskrip sa kahit anong napapanahong isyung panlipunan na ninanais mo para sa Teleradyo. Gawing gabay ang halimbawa sa bahaging Tuklasin. Gumamit ng simple at malinaw na mga salita. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Isaisip

Bakit mahalaga ang iskrip?

Mahalaga ang pagkakaroon ng **iskrip** para sa maayos na pagdaloy ng programa, masigurado ang kawastuhan ng mga ilalahad na impormasyon, at magamit nang buong-buo o maiwasang maaksaya ang oras ng pagsasahimpapawid. Ito ang nagsisilbing **gabay** ng programa.

May iilang bagay na dapat tandaan sa paghahanda ng iskrip. Dapat ang mensahe nito ay **malinaw** at **madaling maintindihan**. Kung nagbabalita, walang personal na opinyon ang ibibigay.

Isagawa

Panuto: Itala sa loob ng kahon sa anumang pagkakasunod-sunod kung sino-sino ang bumubuo sa isang *broadcasting team*. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Tayahin

Panuto: Sumulat ng maikling iskrip para sa Balitang Panradyo na ang *infomercial* ay tungkol sa “Edukasyon sa Panahon ng Bagong Kadawyan”. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Karagdagang Gawain

Panuto: Ang mga nasa larawan sa ibaba ang bumubuo sa *broadcasting team*. Kilalanin kung kaninong linya ang sumusunod na pahayag. Isulat lamang ang bilang ng iyong sagot sa sagutang papel.

- Mga mag-aaral ng Dibisyon ng Lungsod Silay
Photo credit: Rotchelle S.Vargas

1. Station ID

2. Anchor

3. News Presenter

4. Infomercial

1. SNN, Radyo Romantiko...Magandang umaga ka usizero't usizera! Ito po ang isyu 24/7 ng 139.09 life radio. Maglilingkod nang tapat at todo-todo.
2. Ako si Nicka Salazar, narito ang unang ratsada ng mainit na balita sa umagang ito. Juliana Joaquin pasok...
3. Akala ko ba mahalaga ako sayo? Eh bakit di mo pinaparamdam? Tubig lang ako, nababawasan at nauubos din, kaya 'pag 'di mo ako tinipid, iningatan, at pinahalagahan, mawawala ako sa 'yo.
4. Balitang Lokal... Limang kaso ng Covid 19 naitala sa Bacolod City...
5. Sa ating balitang isports, mula sa Silay, Carlo Katigbak ibahagi mo.
6. Pinagyamang Pluma 6 (K to 12) pahina 387-389.
7. Wika at Pagbasa para sa Elementarya

Susi sa Pagwasto

Aralin 1

Subukin: A

1. Pagsasagawa ng Clean and Green Project
2. Mga opisyal ng SPG, PTA, at ng barangay
3. Sa Emilio Lizares Elementary School at Sitio Pula, Brgy. E. Lopez, Lungsod ng Silay
4. Noong ika-8 ng umaga ng Enero 7, 2020
5. Bilang paghahanda sa pagsisimula ng klase sa bagong taon
6. Naginis sila ng paligid ng paralan at nagtanim ng mga puno sa mga bakanteng lupa.

B.

1. C
2. E
3. D
4. A
5. B

Baliklan:

A. Ang guro ang magwasto

Tuklasin:

A.

1. Ang mga retiradong guro ng Lungsod ng Silay
2. Sa Barangay Kapitan Ramon, Lungsod ng Silay nitong nakalipas na Linggo, Disyembre 6, 2020
3. Tigsasampung kilo ng bigas at *grocery* na may kasamang dalawang milyong donasyon sa barangay
4. Matulungin, mapagbigay at may malasakit sa kapwa
5. Iba pang importasyong sumasagot sa mga tanong na ano, sino, saan, kailan, bakit at paano

B.

1. Division Meet 2020
2. Sa Doña Montserrat Lopez Memorial High School nitong Pebrero 10-12, 2020
3. *Volleyball, basketball, softball, badminton at track-and-field*
4. Sina Rico Batolino at Leo Aldamar ng Mababang Paaralan ng Patag
5. Iba pang importasyong sumasagot sa mga tanong na ano, sino, saan, kailan, bakit, at paano

Pagmamali:

Gawain 1. Ang guro ang magwasto

Gawain 2. Ang guro ang magwasto

Isagawa:

A. Ang guro ang magwasto

B. Ang guro ang magwasto

Tayahin

Ang guro ang magwasto.

Karagdagang gawain

Guro ang magwasto

Aralin 2

Subukin

Kalye Bonifacio
Lungsod Silay
Ika-30 ng Marso, 2019

Sa Tagapamahala,
Sun Star Bacolod Publishing, Inc.
Room 119, Ground Floor, VSB Building
6th Street, Bacolod City

Ginoong/Ginang/Binibining Editor:

Ako po'y isang mag-aaral sa Ikaanim na baiting. Nabasa ko pa na nangangailangan kayong isang ilustrektor sa inyong pahayagan.

Nais ko pong mag-aplay sa posisyong ito. Mahilig po ako sa pagguhit. Marami na po akong mga iginuhit na nanalo sa mga paligsahan sa aming paaralan. Sana po ay mabigyan ninyo ako ng pagkakataon na makapagtrabaho ngayong bakasyon upang makatulong naman po ako sa aking mga magulang. Kung inyong mamapatin, nais ko pong makipagkita sa inyo para sa interbyu at para ipakita ang mga gawa ko.

Lubos na gumagaling,
Maria Fe Reyes

<p>Balikan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pamuhatan 2. Patutunguhan 3. Bating Panimula 4. Katawan ng Liham 5. Bating Pangwakas 6. Lagda <p>Tuklasin Guro ang magwawasto.</p> <p>Pagyamanin Gawain 1 Guro ang magwawasto.</p>	<p>Isagawa Guro ang magwawasto.</p> <p>Tayahin Guro ang magwawasto.</p> <p>Karagdagang Gawain Guro ang magwawasto.</p>
--	---

Aralin 3

Subukin	Tuklasin	1. c	A. 1. DZXP 2. Anchor I	3-5 Guro ang magwawasto.	B. 1. DZXM Teleradyo 2. Anchor I 3. 2 4. opinyon	4. g	5. Mayroon. Ang teleradyo ay mapapanood sa tv.		
		2. e							
		3. b							
		5. f	Pagyamanin						
		6. h							
		7. j							
		8. i							
		9. d							
		10. a							
		Baliknan	Karagdagang Gawain	1. Lagda	1. Station ID	2. Anchor	3. Infomercial	4. News Presenter	5. News Presenter
				2. Bating Pangwakas					
				3. Katawan ng Liham					
4. Bating Panimula									
5. Patutunguhan									

Sanggunian

ABS-CBN News. (2021 January 9). *Malaking bahagi ng Negros Occidental binaha dahil sa walang tigil na pag-ulan.* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=b5MB1AkPN04>

Eagle News. (2019 December 9). *Mga pambato ng Pilipinas sa boksing, umaani ng mga gintong medalya.* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=jRnq7D0RD3g>

GMA News & Public Affairs Digital. (2020 November 14). *Baha sa Cagayan.* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=IIOm2QZmNV0>

Marasigan, E. (2007). *Ikalawang Edisyon, Pluma 6: Wika at Pagbasa sa Batang Pilipino*

NB TV. (2020 October 28). *Bigboy Belga Nangalabaw sa Labanang Ginebro vs. Rain or Shine. Sting-Rey Nambatac to the Rescue.* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=uOz2i126DI4>

PTV. (2017 September 13). *High-end Football Pitch sa Cavite, malaking bagay sa PH Boosters para kay Dooley.* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=erD8J1Y8VBg>

Rubrik sa Pagsulat ng Sanaysay. (n.d.) *Course Hero.* https://www.google.com/imgres?imgurl=https://www.coursehero.com/thumb/05/0c/050ce546c8e38ea83bd3a53b82cbd9083ff9547d_180.jpg&imgrefurl=https://www.coursehero.com/file/44231145/Rubrik-sa-Pagsulat-ng-Sanaysaydocx/&tbnid=jOCg42z9UgET_M&vet=1&docid=O5dMe0lb60nU_M&w=181&h=233&hl=en-US&source=sh/x/im

VOA News. (2021 March 1). *Philippines Finally Receives First Batch of COVID-19 Vaccine.* <https://www.voanews.com/covid-19-pandemic/philippines-finally-receives-first-batch-covid-19-vaccine>

Liwanag, L. B. PhD. (2011). *Landas sa Wika 6*. EduResources Publishing, Inc., 200-204

Franco, R. A. P. (Feb. 12, 2019). Pagsulat ng iskrip ng programang panradyo. *SlideShare*. <https://www.slideshare.net/reinaantonette/pagsulat-ng-iskrip-ng-programang-panradyo>

Marasigan, E. V. & Tesalona, L. C. (2017). *Pinagyamang Pluma 6 (K to 12): Wika at Pagbasa para sa Elementarya*. Phoenix Publishing House, Inc; 387-389

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqaad@deped.gov.ph * blr.lrpda@deped.gov.ph

